

BOMENPLAN RIDDERKERK

“GEEF BOMEN DE RUIMTE”

met

BELEID- en BEHEERASPECTEN

***Bomenplan “Geef bomen de ruimte”
Gemeente Ridderkerk
Afdeling Beheer en Uitvoering
April 2012***

Uitgangspunten

De gemeente beheert ruim 17.000 bomen. Deze bepalen voor een belangrijk deel het groene beeld van Ridderkerk. Zo ervaren onze bewoners dit. Wij zijn hier trots op en willen dit beeld zo goed mogelijk intact houden. Bomen in het stedelijk gebied hebben het echter veel lastiger dan bomen in hun natuurlijke omgeving. Vanwege de onnatuurlijke standplaats en de vele stedelijke activiteiten verouderen stadsbomen veel sneller dan hun natuurlijke soortgenoot. Landelijk is deze tendens overal waarneembaar. De stadsboom gaat om die reden gemiddeld maar 35 jaar mee. Wij vinden dat de stadsboom betere kansen moet krijgen om langer mee te gaan. Om dit te bereiken stellen wij u voor in te stemmen met de visies die wij hierover hebben opgesteld. De visies zijn hieronder in het kort opgesomd.

Participatie

Voordat het bomenplan definitief is gemaakt, heeft over het concept participatie plaatsgevonden. Dit heeft tot veel reacties geleid. Uit de participatie komt de wens naar voren om de belangrijke positie van bomen voor de samenleving te benadrukken. Het gaat de deelnemers hierbij vooral ook om het belang van grote (oudere), gezonde bomen. Grote bomen zijn belangrijk voor het verbeteren van de luchtkwaliteit, verwezen wordt naar het rapport Groen voor Lucht (de biomassa). Verder dragen bomen in belangrijke mate bij aan de verscheidenheid van fauna en flora (de biodiversiteit). Ook dragen bomen in belangrijke mate bij aan het welbevinden van bewoners. Daarom benadrukken de deelnemers om zorgvuldig met grote bomen om te gaan en bewoners beter over de waarden van grote bomen in hun directe woonomgeving te informeren. Daarbij vinden zij dat het kappen van grote, gezonde bomen tot het uiterste moet worden beperkt. In de definitieve versie zijn deze aspecten meegenomen. Bij de participatie is ook afgesproken om te spreken van het "Bomenplan Ridderkerk". Een bomenplan dat ingaat op beleid- en beheeraspecten van de gemeentelijke bomen.

Financieel

Om het Ridderkerkse bomenbestand vitaal en gezond te houden is jaarlijks meer geld nodig. Dit blijkt uit het meerjarenoverzicht wat inzicht geeft in de noodzakelijke boomvervangingen voor de komende 10 jaar. Het gaat hierbij vrijwel uitsluitend om laan- en straatbomen, te weten de bomen langs doorgaande wegen en in verhardingen. Het meerjarenoverzicht komt tot een jaarlijks tekort van € 130.000,=. Door groene- en civiele werkzaamheden beter op elkaar af te stemmen verwachten wij het jaarlijks tekort tot van een bedrag van € 50.000,= à € 100.000,= te kunnen beperken. Wij gaan dit in het komend jaar nader berekenen. Het tekort is in de kadernota voor de begroting 2013 opgenomen.

Visies:

- Bomen hebben bovengronds ruimte nodig om tot volle wasdom uit te kunnen groeien. Het innemen van kronen is een onnatuurlijke beheeringreep en wordt bij hoge uitzondering toegepast. Uitzonderd bomen met een bepaalde kroonvorm;
- Het toepassen van boomgrootte is afhankelijk van de bovengrondse en ondergrondse groei ruimte. Hierbij houden wij ons aan de volgende hoofdlijnen:
 - Stedelijk boomstructuur: bomen 1^e grootte, hoger dan 15 meter met minimaal 12 m³ bodemvolume.
 - Wijk boomstructuur: bomen 2^e grootte, hoogte tussen 10 en 15 meter, met minimaal 8 m³ bodemvolume
 - Bomen in woongebieden: bomen 3^e grootte, hoogte tot 10 meter met minimaal 4 m³ bodemvolume.
 - In groenzones wordt een variatie aan bomentypen toegepast;

- Kabels en leidingen liggen op minimaal 2 meter afstand van een boom. Indien op termijn onder boomkronen onderhoud aan kabels en leidingen nodig is, laten wij tijdig boomwortelonderzoek uitvoeren. Het doel is inzicht te krijgen in maatregelen die nodig zijn om onherstelbare schade aan boomwortels (en dus de boom) te voorkomen;
- Binnen de kroonprojectie van bomen mogen handelingen, die het voortbestaan van de bomen bedreigen, pas worden uitgevoerd nadat vooraf omschreven beschermende maatregelen zijn getroffen;
- Integraal werken verdient de voorkeur waarbij boomherstel de civiele werkzaamheden volgt. In 2012 wordt het meerjarenoverzicht bomen waar mogelijk in andere plannings geïntegreerd, om beheerknelpunten gelijktijdig op te lossen zijn;
- In het stedelijk gebied is het beter om minder bomen maar wel op geschikte plaatsen te planten dan vele exemplaren, die nimmer tot goede volwassen bomen kunnen uitgroeien. kwaliteit gaat boven kwantiteit;
- In 2012 vindt een inventarisatie van de herplantplicht plaats en wordt in de groengebieden van de wijken naar ruimte voor de aanplant van extra bomen gezocht;
- in gebieden waar stedelijke vernieuwing en infrastructurele veranderingen in het vooruitzicht zijn, wordt tijdig het middel een bomentoets ingezet;
- Bij werkzaamheden in de omgeving van duurzame bomen wordt voortaan gewerkt met een bomen effect analyse;
- Onderzoek vindt plaats om een bomenfonds in te stellen dat toegepast kan worden bij stedelijke ontwikkelingen. Het doel hiervan is om het bomenbestand kwantitatief en kwalitatief op niveau te houden;
- Ziekten en plagen worden continue gevolgd met als doel tijdig in te spelen op onvoorziene ontwikkelingen en tijdig inzicht te krijgen in de financiële gevolgen;
- Bij onverwachte ziekten volgt de gemeente de landelijke richtlijnen en adviezen op;
- Het afgeven van een omgevingsvergunning voor belangrijke en (toekomstige) monumentale bomen vindt niet plaats, tenzij er sprake is van grote veiligheidsrisico's of grote maatschappelijke belangen;
- Nieuwe bomen in de stedelijke- en wijkboomstructuur moeten zodanige groeimogelijkheden mee krijgen, zodat ze tenminste 50 jaar optimaal kunnen functioneren;
- Het behoud van gezonde en vitale bomen met een lange levensduur in belangrijke groenzones is het uitgangspunt;

Werken aan het behoud van vitale bomen, van Riebeekstraat

Inhoudopgave

	Pagina
Conclusies	2
1. Inleiding	5-6
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelen	5
1.3 Leeswijzer	6
1.4 Reikwijdte	6
2. Bestaande situatie, regelgeving en knelpunten	7-13
2.1 Bestaande situatie	
2.1.1 Hoe groen is Ridderkerk	7
2.1.2 Stedelijke boomstructuur	7
2.1.3 Wijkboomstructuur	7
2.1.4 Bomen in woonstraten	7
2.1.5 Inventarisatie bomen 2009-2010	7
2.1.6 Andere boombeheerders	9
2.2 Regelgeving	9
2.2.1 Landelijke regelgeving	9
2.2.2 Gedragscodes Flora/Faunawet	9
2.2.3 Wettelijke Zorgplicht bomen	10
2.2.4 Gemeentelijke regelgeving (APV)	10
2.3 Knelpunten	10
2.3.1 Boven- en ondergrondse groeiruumte	10
2.3.2 Levensduur van bomen	12
2.3.3 Boomvervangingen	12
2.3.4 Ziekten en Plagen	12
3. Beleid- en beheervisies	14-19
3.1. Bovengrondse groeiruumte	14
3.2. Ondergrondse groeiruumte	14
3.3. Afstand kabels en leidingen	15
3.4. Handelingen in de wortelzone	15
3.5. Integraal Werken	15
3.6. Vervangen van bomen	15
3.7. Ruimte voor extra bomen	16
3.8. Bomentoets bij stedelijke vernieuwing	16
3.9. Bomen Effect Analyse	17
3.10 Bomenfonds	17
3.11 Ziekten en Plagen	17
3.12 Beschermingsgraad bomen op de Groene Kaart	19
4. Samenleving en bomen	20
5. Meerjarenoverzichten	21-22
5.1 Algemeen	21
5.2 Periode 2012-2016	21
5.3 Periode 2017-2022	22
6. Financiële gevolgen	23
7. Bijlagen	
1. Bijlage bij de startnotitie bomenbeleidsplan	25
2. Ernstige ziekten en plagen	29
3. Meerjarenoverzichten	30
4. Participatie notitie	33

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 24 maart 2011 is de startnotitie bomenbeleidsplan vastgesteld. In de startnotitie staat een vitaal en tenminste gelijkblijvend bomenbestand in het openbare gebied van Ridderkerk centraal. De volgende onderdelen zijn daarbij genoemd voor nadere uitwerking:

- Algemene informatie te weten bestaande situatie, inventarisatie en regelgeving;
- Overzicht van stedelijke- en de wijkboomstructuren (eerder vastgesteld beleid).
 - hoe is het bomenbestand opgebouwd (de stedelijke boomstructuur, de wijk boomstructuur en de overige straat-, laan- en parkbomen);
- Het zorgen voor en in stand houden van een vitaal en tenminste gelijkblijvend bomenbestand.
 - hoe wordt met knelpunten omgegaan die invloed hebben op de levensduur van de (stads)boom, zoals: ziekten, beschikbare boven- en ondergronduimte, boomwortel problemen, bodemkwaliteit, nieuwbouwprojecten;
 - waar liggen de grootste boomzorgen in de komend 5 jaar. Wat zijn de verwachtingen voor de perioden daarna: 5 tot 10 jaar, 10 tot 15 jaar (meer jarenoverzichten met betrekking tot het verbeteren of vervangen van slechte boombeplantingen);
 - Het vinden van ruimte voor extra bomen;
- Het geven van inzicht in de financiële gevolgen.

Bij de startnotitie is informatie toegevoegd over:

- regelgeving
- vastgesteld beleid
- waarom een apart bomenbeleidsplan
- andere boomeigenaren
- eigenaarschap en verhoudingen grote groenbeheerders.

Hoofdstuk 2 refereert hier voor een deel aan. De informatie die toegevoegd is aan de startnotitie (bewaar-exemplaar) treft u onder bijlage 1 aan.

1.2 Doelen

De ambitie van deze nota is om de groeiomstandigheden voor bomen in Ridderkerk te verbeteren. Bomen moeten voldoende boven- en ondergrondse ruimte krijgen om tot volle wasdom te komen en vitaal te blijven. Een vitaal bomenbestand is dan ook een belangrijk uitgangspunt van deze nota: "geef de boom de ruimte". Het andere uitgangspunt is "behoud Ridderkerk als groene gemeente". Deze twee uitgangspunten moeten de groene uitstraling van Ridderkerk in de toekomst borgen. Een gemeente waarin het goed wonen, werken en recreëren is.

Om de ambitie te bereiken ligt de nadruk op de volgende doelen:

- "groen" houden van Ridderkerk, de wens tot het één op één vervangen van gekapte bomen;
- duurzaam in stand houden van een vitaal bomenbestand;
- zorgen voor zo optimaal mogelijke groeiomstandigheden voor bomen, waarbij kwaliteit belangrijker is dan kwantiteit;
- leggen van prioriteit op de belangrijke boom- en groenstructuren, zoals vastgelegd op de Groene Kaart;
- behouden van waardevolle en monumentale bomen;
- financieel waarborgen van budgetten voor vervanging van (sterk) verzwakte boombeplantingen met als onderlegger het meerjaren programma.

1.3 Leeswijzer

Naast bestaand beleid en regelgeving zijn in hoofdstuk 2 factoren benoemd die invloed hebben op de levensduur van de boom. Welke gevaren zijn er en waar moet de boombeheerder rekening mee houden? Waarom gaat het soms niet goed en wat zijn dan de gevolgen? Welke knelpunten of bedreigingen zijn te benoemen?

Hoofdstuk 3 richt zich op de beleidsvisies. Hoe gaan we met de levensduur van bomen om? Op welke manier beschermen we de bomen? Waar planten we bomen die we gezond oud willen laten worden? Welke maatregelen en acties zijn dan nodig? Hoe houden we Ridderkerk groen. Hoe vinden we ruimte voor extra of te compenseren bomen?

In hoofdstuk 4 komt de invloed van de maatschappij zoals bewoners, bedrijven en andere boomeigenaren op de bomen aan de orde. Welke informatie-uitwisseling vindt plaats? Hoe gaan we om met grootschalige kap door derden?

Het meerjarenoverzicht komt ter sprake in hoofdstuk 5. De meerjarenplanning is uitgesplitst in korte en middellange termijn. De korte termijn gaat over de komende 5 jaar. De middellange termijn beslaat de 5 jaar daarna.

De lijsten die hier bij horen zijn als bijlage 4 in dit plan opgenomen.

Het plan wordt afgesloten met de financiële gevolgen hoofdstuk 6.

De volgende bijlagen zijn opgenomen:

- Bijlage 1: toelichting bijgesloten bij startnotitie bomenbeleidsplan
- Bijlage 2: ernstige ziekten en plagen onder bomen
- Bijlage 3: meerjarenoverzicht boomvervangingen periode 2012-2022

1.4 Reikwijdte

De horizon van het bomenplan bedraagt maximaal 10 jaar. Een langere periode is lastig. De redenen zijn:

- Bomen zijn levende organismen

Gemiddeld gaan in Nederland bomen in verhardingen maar 30 à 35 jaar mee. Er zijn echter grote verschillen die afhankelijk zijn van standplaats, soort en in sommige gevallen de mate van overlast. De laatste jaren zorgen ernstige boomziekten nog voor extra complicaties.

- Veranderingen

In het stedelijk gebied doen zich veel veranderingen voor die invloed hebben op de inrichting van de openbare ruimte. Geregeld zijn aanpassingen nodig voor de elementen en voorzieningen die in deze ruimte staan. Dit geldt in zekere mate ook voor bomen.

Verder richt het bomenplan zich vooral op de bomen in het stedelijk gebied van Ridderkerk en dan in het bijzonder de laan- en straatbomen. Het gaat hierbij om ongeveer 7000 bomen. Deze bomen staan op voor bomen slechte locaties en ondervinden de meeste hinder van verkeersdruk op wortels en civiele ingrepen. Deze hinder geldt in veel minder mate voor bomen in de grotere groenstroken en recreatiegebieden.

Het plan geeft naast de beleid- en beheerisies ook inzicht in het meerjarenoverzicht boomvervangingen in de periode 2012-2022, zie ook startnotitie. Vandaar dat gekozen is voor bomenbeleid- en beheerplan.

Groenzone langs Blaakwetering

2. Bestaande situatie, regelgeving en knelpunten

2.1 Bestaande situatie

2.1.1 Hoe groen is Ridderkerk

Bij het binnenrijden van het stedelijk gebied valt het groene karakter op. De open agrarische gronden en gordels van groen met bomen rond het stedelijk gebied zorgen hiervoor. Ook binnen het stedelijk gebied oogt de gemeente groen. Langs de doorgaande wegen zijn in vrijwel alle gevallen groenstroken met uitgegroeide bomen te vinden. Daarnaast zijn de wijken doorsneden met groenzones waarin grotere bomen staan. Op straatniveau is het groen kleinschaliger. In de meeste straten staan klein blijvende boomsoorten in trottoirs en plantsoentjes. Dit groen bepaalt samen met particuliere tuinen de groene leef- en woonomgeving voor de bewoners. Als groot groenelement dragen bomen in belangrijke mate aan de groenbeleving bij.

2.1.2 Stedelijke boomstructuur

De Ridderkerkse hoofdgroenstructuur is in 1994 vastgesteld door het aannemen van de groenbeleidstrategie Ridderkerk. Deze structuur (zie volgende pagina) is nog steeds aanwezig, vandaar dat deze in dezelfde mate terug is te vinden in de Structuurvisie Ridderkerk 2020. In de groenbeleidstrategie is ook de stedelijke boomstructuur opgenomen. Deze structuur is vaak gekoppeld aan de doorgaande wegen en dijken in de gemeente. Vooral langs de druk bereden wegen spelen de bomen ook een rol bij het verbeteren van de luchtkwaliteit.

2.1.3 Wijkboomstructuur

De structuur van de wijkbomen is gekoppeld aan de buurtontsluitingswegen en grotere groeneenheden die kenmerkend zijn voor de wijk. In 2000 zijn groenactieplannen opgesteld. Plannen waarin acties zijn opgenomen voor de wijkboomstructuur. Deze actieplannen zijn terug te vinden in de wijkontwikkelingsprogramma's.

2.1.4 Bomen in woonstraten

Bomen in de woonstraten hebben vooral betekenis voor de bewoners in de straat. Vaak gaat het in deze straten om sier- of bloeibomen. Sierbomen zorgen voor een aantrekkelijk beeld, maar raken na ongeveer 30 jaar in verval. Vervanging is dan noodzakelijk. Dit hoeft op zich geen bezwaar te zijn. In het woongebied spelen namelijk veel belangen, waardoor na een periode van ongeveer 30 jaar vaak wijzigingen plaatsvinden. Voor behoud van het groene beeld staan in grotere plantsoenvakken duurzamere en grotere bomen.

Bovenstaande argumenten zijn de randvoorwaarden waarop bomen in de woon- en leefomgeving worden toegepast. Het is een algemene benadering omdat er per straat of locatie verschillen zijn. Dus per geval is maatwerk nodig.

2.1.5 Inventarisatie van bomen 2009-2010

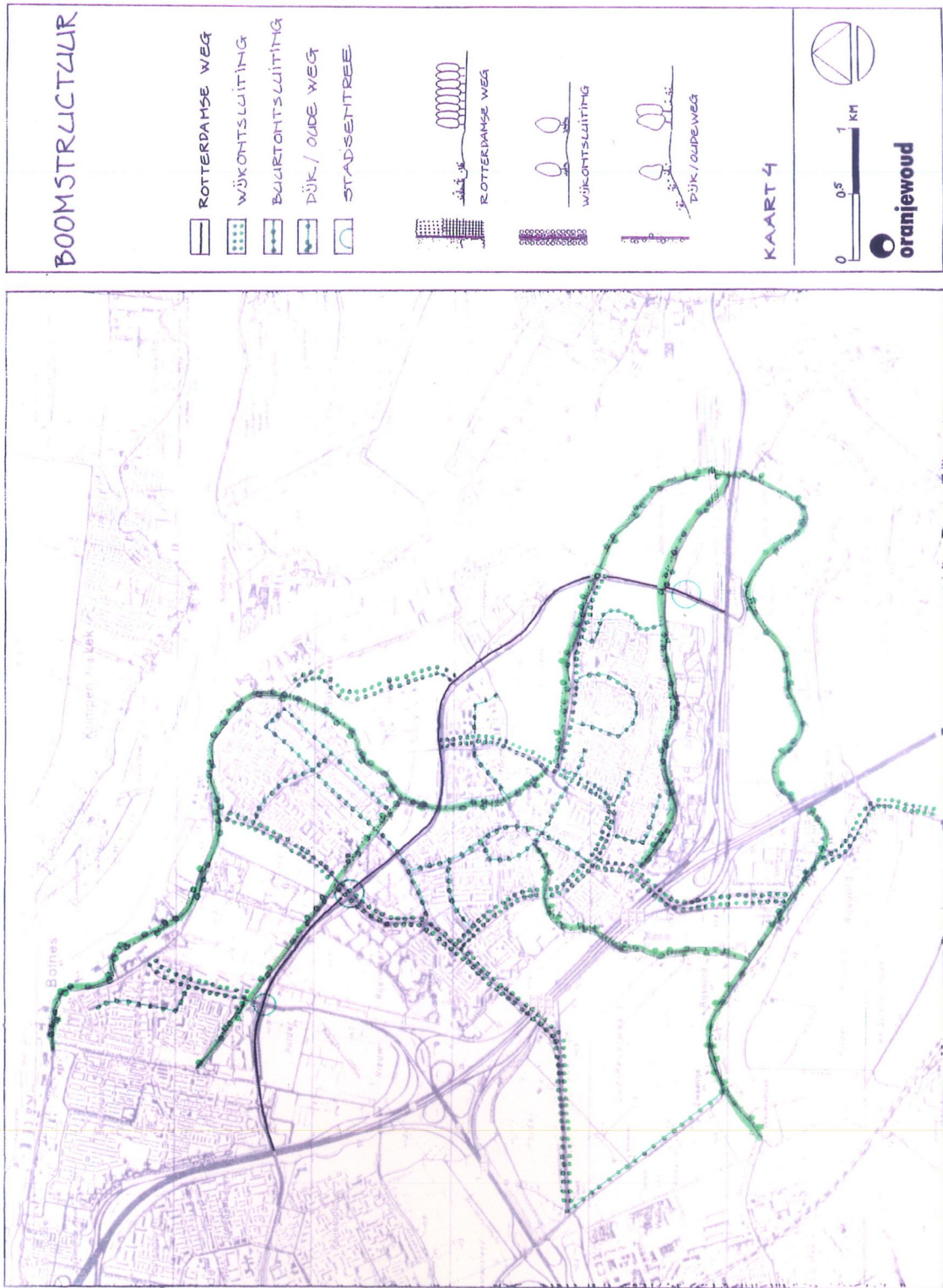
Eind 2009 en zomer 2010 zijn de bomen in Ridderkerk geïnspecteerd en geregistreerd met de volgende doelen:

- krijgen van een recent overzicht over het aantal te beheren gemeentebomen;
- onderbrengen van de bomen in de boommodule van het Grontmij groenbeheersysteem;
- beoordelen van de veiligheid- en onderhoudstatus van de bomen (aansluiten op de wettelijke zorgplicht).

Er zijn ruim 17.200 gemeentelijke bomen geïnspecteerd en geregistreerd in het aanwezige groenbeheersysteem. De registratie in het beheersysteem maakt het eenvoudiger om boominspecties uit te voeren conform de wettelijke zorgplicht.

De verdeling van de 17.200 bomen over het grondgebied is globaal als volgt:

- 40% maakt deel uit van de straat- en laanbeplantingen, waarvan 2400 bomen in verharding.
- 35% staat in groenstroken en parkachtige gebieden
- 10% staat in het Reyerpark en de Gorzen.
- 15% staat op bedrijfsterreinen, begraafplaatsen en sportvelden.

Uit onderzoek blijkt dat gemeenten in west Nederland gemiddeld **3,8 bomen per 10 inwoners** beheren. Met een bestand van 17.200 bomen op 44.700 inwoners zit Ridderkerk aan de positieve kant van het gemiddelde.

De boominspecties in 2009 en 2010 geven vooral inzicht in de conditie van de bomen.

Van de 17.200 geïnspecteerde bomen is deze als volgt:

- 84% (14451 stuks) is als vitaal beoordeeld;
- 13% (2285 stuks) van de bomen zijn van matige kwaliteit;
- 1% (142 stuks) van de bomen zijn van slechte kwaliteit;
- 0.3% (63 stuks) van de bomen zijn dood of afstervend;
- 1.7% (296 stuks) van de bomen is niet geïnspecteerd.

2.1.6 Andere boombeheerders

Naast de 17.200 gemeentelijke bomen staan er op Ridderkerks grondgebied nog veel meer bomen.

De belangrijke boombeheerders in de gemeente zijn:

- Woonvisie vooral de gemeenschappelijke tuinen;
- Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde: het Oosterpark, de Donckse Velden en de Wevershoek;
- Stichting Huys ten Donck met het landgoed en de buitendijkse griend;
- Waterschap Hollandse Delta, bomen langs wegen buiten de bebouwde kom;
- Rijkswaterstaat, bomen langs de rijkswegen A15, A16 en A38;
- Stichting Het Zuid Hollands Landschap ten aanzien van Ridderkerkse griend en Crezéepolder (toekomst);
- Private en particuliere tuineigenaren.

In de komende jaren komt hier nog een belangrijke bomenbeheerder bij. Staatsbosbeheer als toekomstige beheerder van het Waalbos.

2.2 Regelgeving

2.2.1 Landelijke regelgeving

Onder landelijke regelgeving vallen:

- de flora-/faunawet. Handelingen die in strijd zijn met de flora en fauna zijn, zijn verboden. Bij bomen gaat het vooral om het beschermen van vogelnesten en vleermuizen;
- de Natuurbeschermingswet. Deze is in Ridderkerk uitsluitend van toepassing in het Docksebos als aangewezen beschermd natuurgebied;
- de Boswet. Handelingen in gebieden die onder de Boswet vallen mogen niet in strijd met de Boswet zijn. Het Stedelijk gebied van Ridderkerk valt niet onder de Boswet.
- het bestrijden van besmettelijke ziekten onder bomen. Dit geldt vooral voor de besmettelijke iepziekte. Daarnaast moeten richtlijnen gevolgd worden ter bestrijding van de eikenprocessierups.
- de zorgplicht, die vereist dat boomeigenaren tijdig maatregelen nemen om onveilige situaties te voorkomen.

In **bijlage 1** (bijlage bij startnotitie bomenbeleidsplan) is ingegaan op de regelgeving. Hieronder nog een nadere toelichting op gedragscodes en wettelijke zorgplicht.

2.2.2 Gedragscodes Flora/Faunawet

Om handelingen strijdig met de flora- en faunawet te voorkomen, dient de gemeente te werken volgens de gedragscode 'bestendig beheer' of de gedragscode 'ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting'. Het kappen van bomen valt onder een ruimtelijke ontwikkeling. Bestendig beheer heeft betrekking op jaarrond maatregelen in het groen, bijvoorbeeld het maaien van oevers en berm, slootonderhoud, snoeiwerkzaamheden ed.

De gemeente beschikt nog niet over de gewenste gedragscodes. In 2012 wordt hier een inhaalslag gedaan. Het is de bedoeling om de in Barendrecht goedgekeurde gedragscodes, na aanpassing op de Ridderkerkse situatie, ook voor Ridderkerk vast te laten stellen. Barendrecht wil hier aan meewerken. In het kader van de BAR samenwerking is dit een goede zaak. Wettelijk is een dergelijke aanpak toegestaan.

2.2.3. Wettelijke Zorgplicht bomen

Boomeigenaren moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht met als doel een veilig bomenbestand. Bij zorgplicht gaat het om een visuele beoordeling. Deze beoordeling moet worden geregistreerd. Waar zich knelpunten voordoen moeten deze worden opgelost. De inspecties in 2009 en 2010 zijn een eenmalige inspectie geweest. De uit de inspecties voortgekomen plichten zijn nagelopen en opgelost. Frequentie van de beoordeling is afhankelijk van eerdere beoordelingen, de standplaats en de leeftijd en vindt gemiddeld eens in de drie jaar plaats. Juiste uitvoering van zorgplicht voorkomt eventuele schadeclaims.

2.2.4 Gemeentelijk regelgeving (APV)

Gemeentelijk geldt de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en de daarmee samenhangende "Groene Kaart". Deze regelen de gebieden waarbinnen het kappen van houtopstanden onder de omgevingsvergunning vallen. In de APV zijn de weigeringsgronden opgenomen. Op de Groene Kaart zijn openbare en particuliere groengebieden en boomstructuren ingetekend die vergunningplichtig blijven. Bomen in gebieden, die niet op de Groene Kaart staan, mogen zonder vergunning worden gekapt. Het aanpassen van deze kapruimte leidt tot minder vergunningaanvragen en regeldruk van de overheid.

In februari 2012 is de regelgeving voor het kappen van bomen evenals de Groene Kaart vastgesteld.

2.3 Knelpunten

2.3.1 Boven- en ondergrondse ruimte

Zolang er voldoende bovengrondse groeiruimte is, kan een boom probleemloos uitgroeien. Dit wordt anders wanneer de takken van bomen over tuinen, gebouwen en wegen gaan hangen. Dan komen vragen over schaduw hinder, over takken die het uitzicht belemmeren of over verstopte dakgoten. In hoofdstuk 4 wordt hier nader op ingegaan. Het vraagt meestal om een pragmatische aanpak.

Ook kunnen bomen elkaar gaan hinderen. Kronen groeien tegen elkaar waardoor deze zich eenzijdig gaan ontwikkelen. In dit soort situaties moeten beheerkeuzen (snoeien, dunningen, verplanten) worden gemaakt.

Bij de inrichting van de openbare ruimte moet met de beschikbare ruimte terdege rekening worden gehouden. In gebieden met voldoende bovengrondse ruimte kunnen grote bomen worden geplant. Deze ruimte is vaak in de hoofdgroenstructuur te vinden. In woonstaten is de ruimte meestal beperkt. Om deze reden worden hier vaak klein blijvende boomsoorten aangeplant.

Ondergronds heeft de boom eigenlijk net zoveel ruimte nodig als bovengronds. Hiermee werd in het verleden (landelijk) nauwelijks rekening gehouden, waardoor oudere bomen het vaak moeilijk hebben. In zulke gevallen is er versnelde kans op conditievermindering en toename van aantastingen. Het is ook één van de belangrijkste redenen waarom de gemiddelde straatboom in Nederland maar 30 jaar mee gaat. De laatste 15 jaar is op dit gebied al veel veranderd. Door onderzoek naar plantgaten zijn al veel verbeteringen bereikt. Gezien de krapte van gebieden en de vele voorzieningen blijft het lastig om voldoende ondergrondse ruimte te vinden en moet de boom zich met kleinere grondvolumes zien te redden.

Naast kwantiteit is ook de kwaliteit van de grond belangrijk. De grond dient volledig doorwortelbaar te zijn en voldoende voedingsstoffen te bevatten. Verder dient de vochtinhouding in orde te zijn met een vast grondwaterpeil.

Knelpunt:

Hoe meer beperkingen in de ondergrondse groeiruimte hoe lastiger de boom het krijgt. Het kan de boom verzwakken. In andere gevallen gaan de boomwortels op zoek naar geschikte ruimten. Als gevolg hiervan groeien de wortels door naar aangrenzende tuinen of kruipruimten, of dringen de riolering in. Bij slechte bodemomstandigheden is de kans ook veel groter dat verhardingen worden opgedrukt.

Platanen langs de Rijnsingel

Platanen langs de Vogelvliet

2.3.2 Levensduur van bomen

Tijdens de opgroei vinden nabij bomen vaak activiteiten plaats die de levensduur sterk kunnen beïnvloeden. Deze activiteiten vinden het meest plaats bij bomen die in de verharding en smalle groenstroken langs verhardingen staan.

Naast onvoldoende groeiruimte hebben de volgende belangrijke bedreigingen invloed op de levensduur:

- Graafwerk in de wortelzone van de boom voor kabels en leidingen, aanleg verhardingen ed.;
- Grondophogingen waardoor zuurstoftekort in de ondergrond ontstaat;
- Opslag van materiaal of parkeren op de wortelzone;
- Aanrijshade van de stam veroorzaakt door verkeer of maaiwerkzaamheden.

Knelpunt:

Bij veel activiteiten worden de nadelige gevolgen voor de boom pas na jaren zichtbaar. Het is een sluimerend proces. Wanneer groeistagnaties worden geconstateerd is de boom vaak niet meer te redden. Het afstervingsproces is al begonnen met als uiteindelijk gevolg een dode boom.

Naast bedreigingen speelt ook de toegepaste soort een belangrijke rol bij de levensduur. Sierbomen, zoals sierkersen, sierperen en andere rijk bloeiende soorten hebben, net als snelgroeïende bomen (wilg en populier), een korte levensduur. Langzaam groeiende bomen zoals linde, eik of esdoorn hebben een lange levensduur, mits de groeiplaatsomstandigheden geschikt blijven.

2.3.3 Boomvervangingen

Op locaties waar bomen noodzakelijkerwijs vervallen lukt het niet altijd om één op één bomen terug te planten. De ruimte is vaak te beperkt voor alle te realiseren voorzieningen. Het gaat vooral om wensen en normen ten aanzien van parkeren, openbare verlichting, afvalinzameling en kabels en leidingen.

Knelpunt/bedreiging:

In het stedelijk gebied is de druk op de openbare ruimte groot vanwege de vele te realiseren voorzieningen. Dit leidt vaak tot compromissen. In veel gevallen wordt daarbij voor bomen geen optimaal resultaat bereikt, waardoor op de langere termijn complicaties kunnen ontstaan.

2.3.4. Ziekten en plagen

Tot 2000 veroorzaakten iepziekte bij iepen en watermerkziekte bij wilgen sterfte onder deze boomsoorten. De laatste jaren nemen het aantal ziekten en plagen sterk toe. De belangrijkste zijn:

- bloedingziekte bij kastanjes;
- massariaziekte bij platanen;
- essenziekte bij essen.

Landelijk is de essenziekte 2 jaar geleden voor het eerst aan de oostgrens waargenomen. De ziekte is in 2011 al in midden Nederland ontdekt. Na verwachting breidt de ziekte zich in 2012 tot west Nederland uit.

De slechte kwaliteit van vele esdoorns in de gemeente is aanleiding om in 2012 nader onderzoek naar deze bomen te doen. In [bijlage 2](#) wordt een overzicht van de ziekten en plagen bij bomen gegeven.

Als plaag speelt de eikenprocessierups een zorg op het gebied van de volksgezondheid. De rups moet vroegtijdig bestreden worden om het vrijkomen van brandhaartjes tegen te gaan.

Boomziekten en plagen vergen extra monitoring en maatregelen die soms ingrijpend zijn, zoals het vervangen van grote aantallen bomen (kastanjes Erasmuslaan in de winter van 2009/2010).

Knelpunt:

Op onverwachte ziekten, waarbij zelfs jongere bomen afsterven, is sturing nauwelijks mogelijk. Financieel is met onverwachtse uitval van bomen geen rekening gehouden. Omdat het vaak om grotere aantallen bomen gaat is dit een zorgelijke ontwikkeling. In [hoofdstuk 5](#) meerjaren overzichten wordt hier nader op ingegaan.

Knelpunt:

De ernstige ziekten en plagen hebben invloed op de soortkeuze bij nieuwe aanplant. Soorten die gevoelig zijn voor bepaalde ziekten worden niet meer aangeplant. Soorten die gevoelig voor plagen zijn, kunnen niet overal worden toegepast. Een beperking in soortenkeuze leidt tot aanplant van meer bomen van dezelfde soort (monocultuur). Dit kan het bomenbestand in de toekomst kwetsbaarder en minder gevarieerd maken.

Een aangetaste kastanje aan de Visvliet 2011

3. Beleid- en beheervisies

3.1 Bovengrondse groeirimte

Bomen hebben bovengronds ruimte nodig om tot volle wasdom uit te kunnen groeien. Het innemen van kronen is een onnatuurlijke beheeringreep. Het leidt tot een onnatuurlijk beeld en intensivering van het beheer. De hoofdlijn die voor het aanplanten van bomen in het stedelijk gebied wordt aangehouden is:

- Stedelijk boomstructuur: bomen van de 1^e grootte. Deze worden hoger dan 15 meter.
- Wijk boomstructuur: bomen van de 2^e grootte. Grootte tussen 10 en 15 meter.
- Bomen in woongebieden: bomen van de 3^e grootte. Grootte tot 10 meter.

Naast hoogte speelt ook kroonbreedte een rol. Een zuilvormige boom (Italiaanse populier) heeft veel minder ruimte nodig dan een boom die in breedte sterk uitgroeit (plataan).

Toegepaste bomen in belangrijke groengebieden kunnen qua maat verschillen. Deze variatie leidt tot een aantrekkelijk beeld. Beschutte zithoekjes hebben een andere beleving dan het aanzicht van het totale gebied.

3.2 Ondergrondse groeirimte

Om gezonde boomgroei mogelijk te maken is bij aanleg voldoende (ondergrondse) groeirimte nodig.

De minimale inhoudsmaten voor de ondergrondse groeirimte zijn:

12 m³ voor bomen van de 1^e grootte.

8 m³ voor bomen van de 2^e grootte;

4 m³ voor bomen van de 3^e grootte;

Dit zijn hoeveelheden die bij nieuwbouw en herstructurering tenminste moeten worden aangehouden.

De diepte van het plantgat is afhankelijk van de grondwaterstand tussen de 80 en 100 cm. Grotere hoeveelheden zijn echter wenselijk. Een en ander is ook sterk afhankelijk van het omliggend bodemvolume.

Voor de aanplant van laan- en straatboom beplantingen met een lange levensduur is aanvullend bodem-onderzoek nodig om inzicht te krijgen in de te treffen maatregelen en de toe te passen boomsoorten.

Bomen hebben voldoende ondergrondse groeirimte nodig om te kunnen opgroeien en vitaal te blijven. De minimaal benodigde groeirimte is afhankelijk van de boomgrootte.

Bomen hebben voldoende ondergrondse groeirimte nodig

3.3 Afstand kabels en leidingen

Bij nieuwe aanlegsituaties is het nodig dat kabels en leidingen op minstens 2 meter vanaf bomen van de 1^e en 2^e grootte komen te liggen. Dit geldt in alle gevallen voor de bomen die in de stedelijke en wijkboomstructuur staan. Tegenwoordig wordt in veel gevallen deze maatvoering al aangehouden.

De twee meter afstand is echter nooit afdoende. Bij oudere bomen doen zich knelpunten voor wanneer onder de uitgegroeide boomkroon onderhoud aan de kabels en leidingen nodig is. In de meeste gevallen gaat het daarbij om overlast van doorgesproeiende boomwortels. Wanneer dit het geval is, dient, voorafgaand aan het herstel van de kabels en leidingen, een boomwortelonderzoek plaats te vinden. Hieruit volgen nader te stellen eisen die moeten voorkomen dat onherstelbare schade aan boomwortels (en dus de boom) ontstaat. Indien dit technisch of financieel onhaalbaar is dan hanteert de gemeente de volgende aanpak:

- a. tijdelijk verplanten;
- b. kappen en vervangen met een stammaat van tenminste 7 à 8 cm doorsnede (omtrek op 1.30 meter hoogte 20 - 25 cm).

Kabels en leidingen liggen op minimaal 2 meter afstand van een boom. Wortelonderzoek is nodig indien op termijn onder de uitgegroeide boomkronen herstelwerk aan kabels en leidingen nodig is.
--

3.4 Handelingen in de wortelzone

Bij bomen ouder dan 20 jaar is de ondergrondse groeirimte te vergelijken met de breedte van de kroon. Grond- en graafwerk, grondophogingen en opslaan van materiaal binnen deze zone is in beginsel niet toegestaan. Indien noodzakelijkerwijs werkzaamheden onder de kronen van bomen nodig zijn dan dienen boom beschermende maatregelen te worden toegepast. Deze maatregelen zijn afhankelijk van de aard, tijdsduur en omvang van de werkzaamheden en zijn van tevoren bepaald. De laatste jaren vindt dit al regelmatig plaats. Dit dient een structureel karakter te krijgen.

Binnen de kroonprojectie van bomen mogen geen handelingen plaatsvinden die het voortbestaan van de bomen bedreigen. De te nemen maatregelen zijn van tevoren bepaald.

3.5 Integraal Werken

Het is van belang werkzaamheden in de buitenruimte waar mogelijk op elkaar af te stemmen, zodat beheer- knelpunten integraal kunnen worden opgelost. Dit speelt vooral bij bomen die in de openbare verharding staan. De laatste jaren wordt hier al veel aandacht aan besteed door de introductie van de wijk jaarplannen. Het meerjarenoverzicht (hoofdstuk 5) is een opsomming die vanuit de kwaliteit van de bomen is opgesteld. Het komend jaar wordt deze lijst geïntegreerd in geplande civieltechnische werken (verhardingen en riolering) en gebieden waar stedelijke ontwikkelingen zijn te verwachten. In beginsel volgt boomherstel de civiele werkzaamheden, tenzij de boomveiligheid in het geding is.

Integraal werken verdient de voorkeur waarbij boomherstel de civiele werkzaamheden volgt. In 2012 wordt het meerjarenoverzicht bomen geïntegreerd in andere plannen.
--

3.6 Vervangen van bomen

Op locaties waar bomen gekapt moesten worden lukt het niet altijd om één op één bomen terug te planten. Oorzaken zijn het grote aantal wensen dat speelt bij de inrichting van de openbare ruimte. Het gaat daarbij meestal om wensen ten aanzien van parkeren, afvalinzameling, openbare verlichting en leidingen/riolering. In dit soort gevallen dienen passende compromissen te worden bereikt met een goede afweging van alle belangen. Voor het terugplanten van bomen geldt dat in dit soort gevallen niet naar het aantal maar naar de beschikbare ruimte wordt gekeken. Het is van belang dat nieuw te planten bomen ongehinderd kunnen uitgroeien. De nieuwe plantlocaties moeten zodanig worden gekozen dat een voldoende groen straatbeeld te behalen is. Ter compensatie van het boomverlies dient in de directe omgeving boomaanplant plaats te vinden. Indien dit niet lukt dan moet elders in dezelfde wijk naar compensatieruimte worden gezocht.

Kwaliteit gaat boven kwantiteit: het is beter minder bomen te planten op geschikte plaatsen dan vele wegwijnende exemplaren.
--

3.7 Ruimte voor extra bomen

Binnen het stedelijk gebied is nauwelijks ruimte te vinden voor extra bomen. Dit komt door de druk die op de openbare ruimte ligt voor bouw, infrastructuur, parkeren, kabels/leidingen, veiligheid, verlichting, ed.

In 2012 richt de aandacht zich op twee acties:

1. Hebben alle vervangingen plaatsgevonden op de locaties waar bomen in de afgelopen jaren zijn gekapt;
2. Waar is in de wijken ruimte te vinden voor de aanplant van extra bomen.

Bij dit laatste aspect ligt de nadruk op de aanplant van extra bomen in grasvelden en plantsoenstroken.

Voor zover mogelijk wordt daarbij inheemse boomsoorten toegepast. Natuurorganisaties adviseren de aanplant van inheems plantmateriaal ten behoeve van de biodiversiteit. Daarnaast dragen extra bomen bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Een aspect wat opgenomen is in het Alterra rapport "Groen voor Lucht".

In 2012 vindt een beoordeling van de herplantplicht plaats en wordt in de groengebieden van de wijken gezocht naar ruimte voor de aanplant van extra bomen.

3.8 Bomentoets bij stedelijke vernieuwing

De bomentoets is een inventariserende beoordeling van bomen. Bij de toets worden de algemene gegevens, de kwaliteit en de levensverwachting van bomen in kaart gebracht. De bomentoets wordt ingezet in gebieden waar stedelijke en infrastructurele veranderingen in het vooruitzicht zijn. De bomentoets vindt voor de ontwerpfase plaats.

De bomentoets resulteert in een rapportage met kaart waarop te zien is in hoeverre de aanwezige bomen toekomstwaarde hebben. Ook de kroondiameter van de bomen wordt op deze kaart weergegeven. In de ontwerpfase is de kaart een leidraad voor ontwerpers. Zo kan op eenvoudige wijze worden bepaald welke invloed de geplande ontwikkeling op het aanwezige bomenbestand heeft.

Tijdig inzetten van een bomentoets in gebieden waar stedelijke vernieuwing en infrastructurele veranderingen in het vooruitzicht zijn.

Afgeschermdde boom in bouwproject Slikkerveer Zuid-Oost

3.9 Bomen Effect Analyse (BEA)

Bomen met een goede toekomstverwachting zijn waardevol en dienen behouden te worden. Werkzaamheden in de buitenruimte nabij deze bomen vormen echter een bedreiging. Door middel van een Bomen Effect Analyse (BEA) wordt bepaald welke gevolgen deze ontwikkelingen in de buitenruimte op een boom hebben. De BEA wordt uitgevoerd door een gekwalificeerde boomdeskundige, op basis van een voorlopig ontwerp. Standaardvraag van de BEA is: 'Kan de boom duurzaam behouden blijven?'.

De BEA-rapportage gaat op de volgende onderwerpen in:

- beleidsstatus, kwaliteit en toekomstverwachting in onveranderde of verbeterde omstandigheden;
- gevolgen van de werkzaamheden, is behoud mogelijk?;
- eventuele alternatieven bij uitvoering van werkzaamheden;
- beschermende maatregelen en randvoorwaarden voor behoud van de relevante bomen.

Optioneel kan de BEA worden uitgebreid met verplantbaarheidsonderzoek en boomwaardebepaling.

De keuzen worden voorzien van een financiële rapportage.

Bij behoudenswaardige bomen hanteert de gemeente Ridderkerk de volgorde:

1. handhaven;
2. verplanten (na goede voorbereiding);
3. kappen en vervangen met een stammaat van tenminste 7 à 8 cm doorsnede (omtrek op 1.30 meter hoogte 20 - 25 cm).

Ingesteld wordt het hanteren van een bomen effect analyse bij werkzaamheden in de omgeving van duurzame bomen.

3.10 Bomenfonds

Indien bij (her)inrichtingsplannen en stedelijke vernieuwingen de bomenbalans wordt verstoord, is een financiële compensatie gewenst. Dit in het geval wanneer er sprake is van onvermijdelijke kap van een boom met een toekomstverwachting van meer dan 10 jaar. Wij gaan dit jaar onderzoeken of voor de financiële compensatie een 'Bomenfonds' is in te stellen.

Doel van het bomenfonds is te voorkomen dat een lokaal bomenbestand door een (her-)inrichting kwantitatief of kwalitatief op een lager niveau komt. Stortingen in het bomenfonds worden gemeentelijk herbested.

Het bedrag wordt bestemd voor de aanplant van nieuwe bomen. In incidentele gevallen kan het dienen voor structurele verbeteringen van groeiplaatsomstandigheden bij reeds aanwezige bomen met voldoende toekomstverwachting. Besluitvorming over de besteding vindt binnen 1 jaar na storting plaats.

Onderzoek doen naar het instellen van een bomenfonds om bij stedelijke ontwikkelingen het bomenbestand kwantitatief en kwalitatief op niveau te houden.

3.11 Ziekten en Plagen

De laatste jaren nemen ziekten en plagen sterk toe. Besmettelijke ziekten, met grote gevolgen voor de levensduur en gevaarlijke plagen, volgt de gemeente op de voet. Daarbij worden de verkregen gegevens uitgewisseld met externe deskundigen. Dit laatste geldt op dit moment voor kastanjes, platanen en eiken. Waar sterfte op grote schaal plaatsvindt, is herstel nodig. Vanwege de financiële consequenties worden de gevolgen tijdig inzichtelijk gemaakt.

Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van milieuverantwoorde bestrijding worden gevolgd, en indien het nuttig effect is bewezen, toegepast. Zo is in 2011 de eikenprocessierups op 115 eiken met aaltjes bestreden. Deze bestrijding heeft goed voldaan en wordt in de komende jaren uitgebreid bij scholen en speel- en sportvelden. Verder worden nieuwe besmettelijke ziekten, die in opmars zijn, gevolgd. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor de essenziekte. Aan de essenbomen in de gemeente vinden in de komende jaren extra controles plaats.

In 2012 volgt een onderzoek bij esdoorns. Veel esdoorns groeien slecht en de kwaliteit loopt sterk terug. Met het onderzoek, waarbij externen worden ingeschakeld, wordt getracht de oorzaak in beeld te krijgen. Dit met het oog op eventuele te nemen verbeter maatregelen. Het onderzoek richt zich op taksterfte.

Ziekten en plagen worden continue gevolgd met als doel tijdig in te spelen op onvoorziene ontwikkelingen en tijdig inzicht te krijgen in de financiële gevolgen.

Fluweelpootje (zwam) op esdoorn Leopoldstraat

Dodelijke reuzenzwam aan voet van een beuk Ringdijk

3.12 Beschermingsgraad bomen op de Groene Kaart

Boom als element

Ridderkerk kent niet veel historische bomen. Het grootste deel van de bomen is relatief jong. De bomen en boomgroepen die op de Groene Kaart staan ingetekend, zijn dan ook lang niet altijd monumentaal. Ze zijn echter wel waardevol voor Ridderkerk. Ze moeten dus voldoende ruimte krijgen om uit te kunnen groeien tot een monumentaal exemplaar. De beschermingsgraad bij deze bomen kent dan ook de hoogste prioriteit. Historische bomen dragen bij aan de cultuurhistorische waarde van de gemeente. In het nog op te stellen erfgoedbeleid wordt dit aspect meegenomen.

Uitgangspunt is dat voor deze bomen geen omgevingsvergunning wordt afgegeven, tenzij sprake is van grote veiligheidsrisico's of grote maatschappelijke belangen. Het college weegt hierbij de belangen van de boom.

Bomen in rijen

De bomen in rijen op de kaart vormen de belangrijke boomstructuren in de gemeente. Ook voor deze bomen geldt dat er in principe geen omgevingsvergunning voor wordt afgegeven. Werken in de omgeving van deze bomen vergt extra aandacht en vraagt om passende maatregelen. Dit moet al tijdens de voorbereiding van werken in beeld zijn gebracht en leiden tot maatregelen ter bescherming van de bomen, zoals eerder in dit hoofdstuk is belicht. Lang niet alle bomen, die in de boomstructuren staan, zijn van een goede kwaliteit. Diverse boomrijen moeten tussen nu en ongeveer 10 jaar worden vervangen (zie meerjarenoverzicht hoofdstuk 5). Voordat nieuwe aanplant wordt gerealiseerd vindt groeiplaatsonderzoek plaats.

Uitgangspunt is dat nieuwe bomen tenminste 50 jaar optimaal in de boomstructuur moeten kunnen functioneren.

Bomen in belangrijke groenzones

Een groenzone kenmerkt zich door een variatie van bomen, beplanting en gras. Bomen staan veel minder in rijen. Verder zijn verschillende boomsoorten toegepast. Dit maakt het groen robuuster en minder kwetsbaar voor ingrepen. Het behoud van gezonde en duurzame bomen in dit groen staat voorop.

In groenzones blijven incidentele ingrepen aan de bomen mogelijk en zijn soms ook nodig. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor bomen die te dicht op elkaar staan. Dan is het kappen nodig om andere bomen meer bovengrondse groeiruimte te geven (het zogenaamde dunnen). Soms moet om veiligheidsredenen of overlast worden gekapt. Indien dit laatste van toepassing is dan zijn vervangende bomen nodig, zodat het gemeentelijk boombestand op peil blijft. Naast bomen langs wegen dragen groenzones in belangrijke mate bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en de biodiversiteit. Het is belangrijk dat het groen deze functies behoudt.

Uitgangspunt is het behouden van vitale, gezonde bomen en bomen met een lange levensduur.

Oude boom als element: Vleugelnoot schoolplein Ds. Sikkelstraat in zomer en winter

4. Bomen, soms ook niet gewenst

Veelvuldig hebben bewoners vragen over de boom bij hun woning en tuin. Het gaat daarbij regelmatig om hinder die ze van de boom ondervinden. In een enkel geval zijn ze bang dat de boom niet meer veilig is. Deze vragen vereisen voortdurend aandacht.

Uit beoordelingen blijkt dat de hinder meestal binnen de grenzen van de jurisprudentie valt. De rechter vindt dat de klager een redelijke mate van hinder van bomen moet dulden, zoals: bladval, vallend zaad, vruchten of pluizen en enige schaduw of lichtafname in de woning en tuin. Van onrechtmatigheid is sprake wanneer ernst en duur van de hinder het redelijke overschrijdt. In dat geval is extra onderhoud aan de boom nodig. Het kappen van bomen is daarbij het uiterste middel. Het tegengaan van verstopte goten en hemelwaterafvoeren is een taak die bij de huiseigenaar ligt. Een dergelijke hinder kan de boomeigenaar niet worden verweten.

Andere regelmatig terugkerende onderwerpen over hinder zijn:

- belemmering van het uitzicht;
- honingdauw of te wel “druijpende” bomen;
- hooikoorts door pollen;
- opdruk van verhardingen;
- doorgroeiende wortels waaronder ingroei in riolering.

Al deze gevallen worden ter plaatse beoordeeld en afhankelijk van de ernst van de situatie, worden maatregelen genomen. Maatregelen die meestal van tijdelijke aard zijn, omdat de boom zich weer in de oorspronkelijke vorm wil herstellen. Soms volgen afspraken om de ernst van de overlast gedurende het seizoen te volgen. Dit geeft een vollediger beeld van de overlast, waardoor beter op de feitelijke situatie kan worden ingespeeld.

Individuele vragen over gewenste bomenkap of het inkorten van boomkronen vragen veel aandacht. Ook hier vindt een beoordeling plaats. Dit kan leiden tot een nader voorstel of een verdere toetsing onder de buurtbewoners. Aan de hand van de uitkomst volgt een nader besluit. Bij aanzienlijke hinder, die door bewoners wordt onderschreven, volgt een oplossing waarbij breed draagvlak een belangrijke rol speelt. De wijkoverleggen wordt hier ook regelmatig bij betrokken.

Vaak staan individuele opmerkingen in contrast met het algemene gedachtegoed “we wonen graag in Ridderkerk, omdat het zo’n groene gemeente is”. Een groene (boomrijke) gemeente zonder hinder is niet reëel. Een boom is een levend organisme dat een zekere mate van overlast kan veroorzaken. De hinder moet echter wel acceptabel blijven.

Voor veel bewoners reikt de verbondenheid met bomen verder dan hun straat. Ze hechten net zo goed belang aan bomen in de naburige groenstrook of het verderop liggende recreatiepark. Deze bomen vormen bijvoorbeeld het decor van recreatie in het groen.

Om misvattingen over het kappen van bomen te voorkomen is het van belang om betrokkenen (bewoners, wijkoverleggen en natuurorganisaties) proactief over bomenkap te informeren. Het doel daarvan is om bewoners tijdig te informeren over de kap en hun voldoende ruimte te geven om hun mening kenbaar te maken. Breed draagvlak dient het uitgangspunt voor de besluitvorming te zijn. Pro actief communiceren voorkomt in de meeste gevallen negatieve reacties achteraf, wat leidt tot een beeld van een overheid die niet te vertrouwen is. Bovendien kost proactief communiceren minder inspanning dan ondankbaar herstelwerk achteraf.

Dit laatst is onder anderen het geval geweest bij grootschalige bomenkap in het Oosterpark in de winter van 2008-2009. Het Natuur- en Recreatieschap is hier toen zonder enige vorm van communicatie aan de slag gegaan. Dit leidde tot verontwaardigde reacties van bewoners bij de gemeente en in de Combinatie. Het kostte veel ambtelijke inzet om deze kwestie weer in het gerede te brengen.

5. Meerjarenoverzichten

5.1 Algemeen

Bij een ouder wordend bomenbestand neemt het aantal vervangingen toe. Het belangrijkste aspect is terugloop in vitaliteit met als gevolg toename van onveiligheid. Om het Ridderkerkse bomenbestand gezond en vitaal (en dus veilig) te houden moeten jaarlijks bomen worden vervangen. In de periode 2007-2010 is gebleken dat het jaarlijks om ongeveer 2% van het bomenbestand (ca 350 stuks) gaat. Daarbij gaat het zowel om individuele exemplaren als rijen en/of groepen van hetzelfde type.

Bij individuele exemplaren gaat het meestal om bomen die onveilig worden of afstervend zijn. Soms gaat het om een boom die in de weg staat voor andere noodzakelijke werkzaamheden. De oorzaken hiervan zijn velerlei, waarbij het afwegen van maatschappelijke belangen een belangrijke rol speelt. Jaarlijks gaat het in deze gevallen om een aantal van ongeveer 100 bomen.

Het vervangen van een individuele boom heeft veel minder impact dan wanneer er sprake is van rijen of groepen bomen. Op een dergelijk moment wijzigt gedurende een lange periode het groene beeld in het betreffende gebied. Ondanks deze impact zijn zulke ingrepen soms nodig. Zorgvuldigheid in aanpak en communicatie dient voorop te staan om voor de ingrepen voldoende begrip te krijgen.

In hoofdstuk 3 "beleid- en beheervisies" is ingegaan op diverse factoren die de levensduur van bomen beïnvloeden. Daarbij is ook gezegd dat de vitaliteitvermindering meestal een onomkeerbaar proces is. Dan worden de bomen minder vitaal, vatbaarder voor aantastingen en op den duur onveilig. Boominspectie is een instrument om dit proces in de gaten te houden, zodat tijdig op ontwikkelingen kan worden ingespeeld. De inspecties die in 2009 en 2010 zijn uitgevoerd geven een goed beeld van de kwaliteit van de bomen op dat moment (zie 2.1.5 pagina 6).

De uitkomsten van de inspecties en eigen inzichten zijn in [bijlage 3](#) verwerkt. Deze bestaat uit overzichten van laan- en straatboom in het jaar wanneer deze aan vervanging toe zijn. De vervangingen zijn in twee perioden opgedeeld: 2012-2016 en 2017-2022. De overzichten zijn een indicatie. Hoe verder in de tijd hoe onzekerder deze wordt. De reden is logisch. Het gaat om levend materiaal dat in de loop van de jaren door externe factoren sterk kan veranderen. De laatste jaren is dit al meer dan eens bewezen vooral vanwege ziekten. Om de overzichten up-to date te houden dienen deze tenminste eenmaal in de drie jaar te worden bijgewerkt. Boominspecties en controles op ziektes dienen daarbij als leidraad.

Kastanjabomen

Sinds 2004 is in Nederland een bacterie ontdekt, die een dodelijke bloedingziekte onder kastanjes veroorzaakt. Dit heeft in Ridderkerk in de afgelopen jaren al tot het kappen van 175 kastanjes geleid. Maar ook met de nog aanwezige 271 gemeentelijke kastanjabomen gaat het niet goed. Inspecties leren dat op dit moment vrijwel alle kastanjes zijn aangetast. Deskundigen verwachten zelfs dat de meeste kastanjes in de komende twee jaar uit het straatbeeld zijn verdwenen. In [bijlage 3](#) zijn de locaties en aantallen kastanjes genoemd. Volgens de huidige inzichten vervallen 238 van de 271 kastanjabomen voor 2014.

5.2. Periode 2012-2016

De belangrijkste knelpunten in de eerstkomende jaren zijn:

- Vervangen van aangetaste kastanjabomen (Vlietlaan, Havenstraat, Kastanjelaan en Industrieweg);
- Vervangen van de bomen in de Burgemeester de Zeeuwstraat;
- Vervangen van de bomen in de Geerlaan tussen centrum en rotonde Burgemeester de Zeeuwstraat;
- Vervangen van de bomen langs de Populierenlaan;

De bomen in de bovengenoemde straten staan in de boomstructuur in de gemeente. De impact van het vervangen van deze bomen is ingrijpend.

5.3. Periode 2017-2022

De grootste knelpunten in de tweede periode doen zich voor bij:

- Vervangen van de bomen langs de Leklaan;
 - Vervangen van de bomen langs de Kievitsweg;
 - Vervangen essen Benedenrijweg te Slikkerveer;
 - Vervangen populieren in het wandelpark zijde Populierenlaan;
 - Vervangen van de bomen langs de noordkant van de J.S. Bachstraat;
 - Vervangen van de bomen langs de Koolmees (busbaan).
- Ook de bomen langs deze straten staan in de boomstructuur van de gemeente.

Takval populieren Populierenlaan

6. Financiële gevolgen

Het meerjarenoverzicht (bijlage 3) is gemaakt op basis van de huidige conditie van de straat- en laanbomen. Het overzicht geeft inzicht in welke gebieden in de komende 10 jaar grootschalige bomenvervangingen te verwachten zijn inclusief de benodigde vervangingskosten.

Daarnaast is de lijst voorzien van kastanjabomen waarvan deskundigen verwachten dat de meeste bomen binnen 2 à 3 jaar vanwege de bloedingziekte afsterven.

De huidige begroting voorziet niet in het vervangen van grootschalige boomvervangingen, waarvoor in de komende 10 jaar € 1.3 miljoen is geraamd. Jaarlijks gaat het dus om een bedrag € 130.000,=.

Dit bedrag is **exclusief** het vervangingsbedrag voor kastanjes welke op € 253.000,= is geraamd.

De huidige begroting voorziet wel in het vervangen van de 100 incidentele bomen die jaarrond door allerlei oorzaken uitvallen. Hiervoor is een bedrag van € 65.000,= gereserveerd.

De kosten voor het vervangen van de bomen varieert. Dit is afhankelijk van locatie, bodemverbeteringen, aankoop nieuwe boom en de te treffen (verkeers)voorzieningen.

Gemiddeld kost het vervangen van een boom in groenstroken en gras € 700,=.

Gemiddeld kost het vervangen van bomen in verhardingen € 1.000,=.

Er zijn echter ook locaties waar de vervangingskosten op een hoger bedrag uitkomen. In de lijst van het meeroverzicht is met de variabelen rekening gehouden.

Het vervangen van de bomen heeft geen invloed op de huidige beheerbudgetten. Immers het aantal bomen waarmee in de begroting rekening mee is gehouden, verandert nauwelijks.

In de afgelopen jaren zijn veel boomvervangingen gefinancierd uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing, Wijkontwikkelingsprogramma's en herstructureringen. Deze budgetten zijn sinds 2010 voor een groot deel niet meer beschikbaar.

Door onvoldoende vervangingen gaat het bomenbestand langzaam in kwaliteit en kwantiteit achteruit.

Wanneer om veiligheidsredenen bomen moeten worden verwijderd is het maar de vraag of nieuwe bomen kunnen worden aangeplant. Dit leidt tot minder bomen in de gemeente. Dit in tegenstelling tot de wens om Ridderkerk groen te houden door bomen één op één te vervangen.

Gezien de financiële krapte is het lastig zo niet onmogelijk om extra investeringen te vinden voor het uitvoeren van de meerjarenoverzichten. Daar waar mogelijk moeten de benodigde budgetten binnen de eigen organisatie worden gevonden. Aan welke onderdelen kan dan worden gedacht.

- Door betere planning van boominvesteringen aan andere civiele- en groenwerkzaamheden is na verwachting enige "winst" te behalen (ca € 30.000,=).
- Door te kiezen voor een ruimere plantafstand. Op locaties waar bomen indertijd op korte afstand zijn geplaatst kan bij het vervangen de bomen verder uit elkaar komen te staan. Dit leidt tot de aanplant van minder bomen. Door toepassing van het juiste type en goede plantzorg hoeft dit echter niet ten koste te gaan van het beeld. Het duurt dan wel enkele jaren voordat het gewenste beeld is bereikt.
- Door de aandacht meer te richten op het planten van bomen in groenvakken en minder in verhardingen kan ook enige winst worden behaald. De aanleg- en beheerkosten van bomen in verhardingen zijn duurder dan bomen die in groenvakken staan. Bovendien groeien bomen in plantsoenen beter op en zijn minder kwetsbaar voor externe factoren.
- Door meer inheemse boomsoorten toe te passen. In samenhang met het vorige punt zijn er meer mogelijkheden voor de aanplant van inheemse boomsoorten. Deze bomen zijn in aanschaf en beheer goedkoper.

Bovenstaande leidt naar verwachting niet tot een voldoende dekking. Er dient rekening mee te worden gehouden dat er een jaarlijks tekort is van een bedrag dat ligt tussen de € 50.000,= à € 100.000,=. Dit aspect komt terug in de kadernota voor de begroting 2013.

Bovenstaande exclusief de onvoorzienbare kosten voor het vervangen van verzwakte en afstervende kastanjabomen.

BIJLAGE 1

Bijlage bij Startnotitie Bomenbeleidsplan

1. Voorstel

Voorgesteld wordt de Startnotitie Bomenbeleidsplan vast te stellen.

2. Aanleiding

In 2010 is in de Commissie Samen wonen enkele keren het onderwerp bomen en bomenkapbeleid aan de orde geweest. Als gevolg hiervan is in de lijst met acties en aandachtspunten opgenomen dat een notitie onderhoud bomen / nota groenbeleid aan de raad ter vaststelling zal worden aangeboden.

In de programmabegroting 2011-2014 staat dat wij in 2011 een bomenbeleidsplan opstellen en u ter vaststelling aanbieden.

De startnotitie richt zich op een bomenbeleidsplan en niet op een nota groenbeleid. Na het verschijnen van het bomenbeleidsplan willen wij met u van gedachten wisselen over een eventuele nota groenbeleid. De reden waarom wij deze onderdelen scheiden vindt u onder aspecten (waarom een apart bomenbeleidsplan) terug.

3. Aspecten

De (stads)boom is een belangrijk groenelement in het stedelijk gebied. Ze bepalen vanwege de grootte, in belangrijke mate het groene beeld van de gemeente. Een beeld waar veel bewoners belang aan hechten (Structuurvisie Ridderkerk).

In het najaar van 2009 en zomer 2010 zijn de circa 17.000 gemeentelijke bomen geïnspecteerd.

De inspectiegegevens zijn vastgelegd in de boommodule van het groenbeheersysteem.

De gegevens leveren, naast eigen kennis, informatie voor het bomenbeleidsplan.

Naast bovenstaande hebt u in het afgelopen jaar meerdere vragen over bomen en groen gesteld.

Het bomenbeleidsplan gaat hier voor een deel niet op in. Vandaar dat wij in dit voorstel hier nader op ingaan.

U treft achtereenvolgens informatie aan over:

- 3.1 regelgeving;
- 3.2 vastgesteld beleid;
- 3.3 waarom een apart bomenbeleidsplan;
- 3.4 andere boomeigenaren;
- 3.5 eigenaarschap en verhoudingen grote groenbeheerders.

3.1 Regelgeving

3.1.1 Algemene Plaatselijke Verordening en Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van 2007 hoofdstuk 4, afdeling 3 artikel is: "Het bewaren van Houtopstanden" (artikel 4.3.1. t/m artikel 4.3.11) opgenomen. De basisrichtlijn komt uit de Model Bomenverordening van de Vereniging Nederlandse Gemeenten.

De gemeente heeft gekozen voor een bomenmaat van 20 cm doorsnede [modelverordening 15 cm]. De maat van 20 cm hanteert de gemeente overigens al sinds 1996 (oude boomverordening).

Verder mogen bomen in veel particuliere tuinen zonder vergunning worden gekapt m.u.v.

- a. gronden die behoren bij of in eigendom zijn van publiek- en privaatrechtelijke instellingen;
- b. particuliere tuinen, zoals vastgelegd op de tekening met belangrijke groengebieden;
- c. bomen die genoemd zijn op de Bomenlijst.

Sinds 1 oktober 2010 is de WABO van kracht. Aanvraagvergunningen voor het kappen van bomen is een activiteit die onder de WABO is geregeld. Aanvragen worden getoetst waarop een verlening of afwijzing volgt. Noodkap is een specifieke maatregel die toegepast wordt wanneer zich gevaarlijke situaties kunnen voordoen of een vergelijkbaar spoedeisend belang.

De laatste jaren heeft de gemeente ruim 2% van het openbare bomenbestand gekapt (ca. 350 bomen). Het gaat vrijwel steeds om minder vitale bomen en om dunningen van bestaande boom-groepen. Waar voldoende ruimte is volgt herplant. De afgelopen jaren zijn er jaarlijks ongeveer 350 bomen aangeplant. Omdat kapactiviteiten gevoelig liggen wordt veel tijd besteed aan communicatie.

Als gevolg van de WABO moet de APV worden aangepast. Hierover zult u later dit jaar een voorstel ter vaststelling ontvangen. De WABO leidt ook tot een aangepaste regelgeving voor bomen. Naast noodzakelijke aanpassingen streven wij ook naar minder regelgeving met betrekking tot het kappen van bomen. Straks wordt u voorgesteld om voor Ridderkerk een "Groene Kaart" vast te stellen. Op deze kaart staan alle belangrijke boom- en groenstructuren van de gemeente en de bomen die voorkomen op de Bomenlijst. Bomen die binnen de contouren van de Groene Kaart vallen (en op de Bomenlijst staan) blijven vergunningplichtig. Alle andere bomen zijn vergunningvrij, zoals bomen in: gemeenschappelijke tuinen, bij scholen, bij kerken en in woonstraten, tenzij er sprake is van bijzondere bomen die op de bomenlijst staan. Uiteraard blijven wij ons inzetten voor zorgvuldige communicatie indien bomen in het openbare gebied moeten worden gekapt.

3.1.2 Boswet

De Boswet beschermt houtopstanden buiten de bebouwde kom in de gemeente. Het gaat in dit geval om de bebouwde kom krachtens de Boswet, die gemeentelijk in 1998 is vastgesteld. Binnen de bebouwde kom geldt uitsluitend de APV. Buiten de bebouwde kom gelden zowel de Boswet als APV, waarbij de Boswet de bovenliggende wetgeving is. Bomen, die de Boswet niet 'beschermt', vallen dan onder de APV. De Boswet valt niet onder de WABO.

3.1.3 Flora-/Faunawet

Bij kapvergunningen moet rekening worden gehouden met de flora- en faunawet. Van belang is de boom als waardevol biotoop voor beschermde diersoorten (bijv. hollenbroeders vleermuizen/uilen). Indien vogelnesten aanwezig zijn moet met het kappen worden gewacht, totdat de jonge vogels het nest hebben verlaten.

3.1.4 Wettelijke zorgplicht

Boomeigenaren zijn verplicht zich te houden aan de wettelijke zorgplicht; de zorg voor een veilig boombestand. Bij zorgplicht gaat het om een visuele beoordeling. Deze beoordeling moet worden geregistreerd en gesignaleerde knelpunten moeten worden opgelost. Frequentie van beoordeling is afhankelijk van de kwaliteit van de boom, de leeftijd en de standplaats. Juiste uitvoering van zorgplicht voorkomt eventuele claims, die ontstaan bij schades of ongelukken.

3.1.5 Ziekten en plagen

In toenemende mate krijgt de gemeente te maken met ziekten en plagen onder de bomen. In het verleden speelden vooral de iepziekte en in mindere mate de watermerkiekte bij (oude) wilgen.

In de laatste jaren zijn er meer zorgen waaronder vooral de bloedingziekte (kastanjes) en eikenprocessierups (eiken). Onlangs is ook de massariaziekte in platanen ontdekt. Ziekten vergen extra monitoring en soms ingrijpende, onvoorziene ingrepen (kastanjes Erasmuslaan).

3.2 Vastgesteld beleid

In 1992 is de *beheernota openbaar groen* verschenen. In de nota staat te lezen dat deze een vervolg krijgt met het opstellen van een groen- en een bomenstructuurplan.

In 1994 is de *groenbeleidstrategie* verschenen. In de strategie staat onder anderen de hoofdgroen- en hoofdbomenstructuur. De verdere uitwerking vindt plaats in *actieplannen*.

In 1997 is het *actieplan hoofdgroenstructuur* vastgesteld.

Wijkgroenactieplannen en wijkactieplannen voor bomen zijn een integraal onderdeel gaan uitmaken van de *wijkontwikkelingsprogramma's* waarmee in 1999 (Bolnes) is begonnen.

In 2008 is het *beleidskader duurzaam beheer* vastgesteld: "basiskwaliteit beheer openbare ruimte". Het gaat hierbij om de kwaliteiten van groen, verhardingen en elementen in de openbare ruimte.

De te realiseren beeldkwaliteiten (exclusief – standaard – minimaal) zijn bepaald en gekoppeld aan de betreffende beheerpakketten. Het beleidskader geeft sturing aan het reguliere onderhoud van het groen, de verhardingen, ed. Bomen zijn in het beleidskader duurzaam beheer niet opgenomen.

3.3 Waarom een apart bomenbeleidsplan

3.3.1 Bomen moeten altijd volgens vaste handelingen worden beheerd

Bomen kunnen, in tegenstelling tot beplantingen, niet op verschillende niveaus worden onderhouden. Elke boom dient zijn juiste zorg te krijgen om tot volwaardige (stads)boom te kunnen uitgroeien.

3.3.2 Bomen zijn specifieke elementen, met eigen zorgen en eigen knelpunten

Bomen vergen een eigen aanpak. Bij bomen doen zich allerlei specifieke zaken voor op het gebied van beheer en groei die los staan van het andere groenbeheer (gras, struiken, ed.). Daarnaast spelen maatschappelijke belangen een grote rol. Verder is de boom veel duurzamer en zijn de aanplant- en beheerkosten niet vergelijkbaar.

3.3.3 Bij boombeheer is de wettelijke zorgplicht van toepassing

Elke boomeigenaar is gehouden aan de wettelijke zorgplicht (visuele boominspecties). Zorgplicht is in het leven geroepen om veiligheid van bomen te waarborgen. Blijkt uit de inspectie dat de boom gevaarlijk is of wordt, dan moet de eigenaar tijdig maatregelen nemen. Vandaar ook dat inspecties met een zekere regelmaat moeten worden uitgevoerd. Standplaats, soort en ouderdom bepalen de frequentie.

Los van deze aspecten houdt de bomenstructuur geen rechtstreeks verband met de groenstructuur. Langs veel straten en wegen komen straatbomen voor terwijl groen nagenoeg ontbreekt.

Om bovengenoemde redenen heeft een bomenbeleidsplan een andere opzet dan een nota groen- beleid. In het bomenplan maken wij onder anderen inzichtelijk welke knelpunten ten aanzien van boombestanden op korte, middellange en langere termijn te verwachten zijn en welke visuele- en financiële effecten dit heeft. Knelpunten die vooral betrekking hebben op de bomen in het stedelijk gebied.

3.4 Andere boomeigenaren

Belangrijke boomeigenaren in de gemeente zijn:

Buitenstedelijk - Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde
- Stichting Het Huys ten Donck
- Waterschap Hollandse Delta
- Rijkswaterstaat

Binnenstedelijk - Woonvisie

- Andere particuliere grondeigenaren, waaronder bedrijven, scholen, kerken ed.

3.5 Eigenaarschap en verhoudingen grote groenbeheerders

De gemeente is in hoofdzaak verantwoordelijk voor het binnenstedelijk groen. Uitzondering hierop vormen de recreatiegebieden het Reyerpark, de Gorzen, de Noord en de Griend. De gemeente is grondeigenaar van deze gebieden behoudens de griend, die sinds 1975 van de staat wordt gehuurd.

(Over de griend heeft u onlangs een informatiebrief ontvangen over de overdracht van verhuur en beheer aan de Stichting het Zuid-Hollands Landschap. Bij brief van 11 januari 2011 heeft de eigenaar van het gebied (rijksvastgoed en grondbedrijf) ingestemd met de huuroverdracht per 1 januari 2011.)

Het overgrote deel van het buitenstedelijk groen is in beheer en onderhoud van derden (voor toelichting zie hieronder). De gemeente heeft hier verder geen sturing op. Wel is er sprake van ambtelijk contact, daar waar het gaat om vragen van wijkbewoners of wijkoverleg. Verder zoeken de partijen elkaar op indien er sprake is van grote groenveranderingen (kap- en rooiwerkzaamheden).

3.5.1 Donckse Velden 1, 2a, 2b en 3 / Nes polder / Oosterpark / Wevershoek

In het landinrichtingsplan IJsselmonde staat de ontwikkeling van de Donckse Velden en de Nes op de agenda.

De Dienst Landelijk Gebied zorgt voor aankoop en realisatie van het project in samenwerking met de toekomstige beheerder, de gemeente, het waterschap en eventueel derden.

Ten aanzien van de gronden rond Het Huys ten Donck is een uitzondering gemaakt. Het rijk heeft met de eigenaar de Stichting Het Huys ten Donck een langjarige pachtovereenkomst afgesloten.

Na realisatie draagt de Dienst het beheer en onderhoud van de gebieden over aan het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde. De gronden komen in handen van de provincie. Dit is ook zo gegaan bij het Oosterpark en Wevershoek.

Donckse Velden 1 (Bolnes oost) en 2a (Slikkerveer west) zijn in de afgelopen jaren gerealiseerd.

Met de aanleg van Donckse Velden fase 2b (het deel bij de Donckselaan) wordt in 2011 begonnen. De realisatie van Donckse Velden fase 3 (westkant van het Reyerpark) is op dit moment onzeker in verband met de economische recessie.

De beheerder, het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde, zorgt voor het dagelijks beheer en onderhoud. Ze stelt beheerplannen op die in de algemene vergadering aan de orde komen. Wethouders van gemeenten zijn vertegenwoordigd in het dagelijks en algemeen bestuur van het schap. Op ambtelijk niveau zijn er geregeld contacten. Per inwoner wordt aan het schap een vast bedrag betaald voor het jaarlijkse onderhoud.

3.5.2 Waalbos

In het landinrichtingsplan IJsselmonde staat ook de realisatie van het Waalbos. Ook in dit geval is Dienst Landelijk Gebied de trekker van het project voor wat betreft onteigening, financiering en realisatie. DLG doet dit in overleg met dezelfde partijen en Staatsbosbeheer. Laatstgenoemde wordt de toekomstige beheerder van het gebied. Het rijk blijft grondeigenaar.

In 2011 wordt met de aanleg van de eerste fase (zuidkant Rijsoord) begonnen. De aanleg van de tweede fase volgt een jaar later. Met Staatsbosbeheer als beheerder heeft de gemeente geen ervaring.

3.5.3 Crezéepolder

De ontwikkeling van de Crezéepolder, in het kader van Delta Natuur, is in 2010 gestart met de verzwaaring van de Oostmolendijk. In 2011 wordt met de aanleg van het gebied in de polder een begin gemaakt. Delta Natuur, die onder verantwoording van de provincie werkt, zorgt voor de uitvoering van het project. Ruim tien instanties zijn bij het plan van aanpak betrokken, waaronder de gemeente. De Stichting Het Zuid-Hollands Landschap is als organisatie aangewezen voor het beheer en onderhoud van het gebied. Om deze reden hebben wij de stichting ook benaderd voor het beheer en onderhoud van de griend.

Met de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap als beheerder heeft de gemeente nog geen ervaring.

3.5.4 Groenzones langs wegen buiten de bebouwde kom

Er zijn nog twee andere grote groenbeheerders binnen de gemeentegrenzen actief: Rijkswaterstaat en het Waterschap. Beide zijn eigenaar van aanzienlijke oppervlakten 'groen' voorkomend langs wegen die buiten de bebouwde kom liggen.

Rijkswaterstaat is eigenaar van het groen langs de A15, de A16 en rond de grote verkeersknoop-punten.

Het Waterschap is eigenaar van het groen langs de overige wegen waarbij de Rotterdamseweg het meest in het oog valt. De groene bermen voorzien van gras, beplanting en bomen bepalen mede het groene beeld van de gemeente. Het beheer en onderhoud zijn een verantwoordelijkheid van het Waterschap. De gemeente heeft hier geen invloed op.

3.5.5. Het Landgoed Het Huys ten Donck

Een bijzondere plaats is weggelegd voor het landgoed rondom Het Huys ten Donck. Het landgoed kent het predicaat natuurgebied. Het beheer van het gebied vindt plaats volgens een door het rijk vastgesteld beheerplan met een looptijd van 5 jaar. Het rijk houdt toezicht op de uitvoering van het beheerplan. Onder die voorwaarde komt de Stichting in aanmerking voor een beheersubsidie.

4. Aanpak/Uitvoering

Het bomenbeleidsplan wordt uiterlijk juli 2011 aan u voorgelegd.

5. Kosten/Opbrengsten/Dekking

De kosten voor het opstellen van het bomenbeleidsplan komen uit de beschikbare uren 2011 voor de beleid- en beheermedewerker groen.

BIJLAGE 2

Ernstige ziekten en plagen onder bomen

Kastanjes - bloedingziekte

De bloedingziekte bij kastanjes is in 2006 ontdekt. Het is een groot probleem in de gemeente. Ingeschakelde deskundigen verwachten dat vanwege de ziekte het gros van de kastanjes binnen 2 à 3 jaar uit het Ridderkerks straatbeeld is verdwenen. Dit betekent een verlies van nog eens 350 kastanjes in de openbare ruimte.

Platanen – schimmelziekte massaria

Twee jaar geleden is de platanen massariaziekte voor het eerst in de gemeente waargenomen. De schimmelziekte kenmerkt zich door het plotseling afsterven en afbreken van grotere takken. Wanneer zich dit op grote schaal gaat voordoen dan valt aan ingrijpende maatregelen niet te ontkomen. Dit is nodig, omdat de meeste van de ca. 500 platanen met hun takken over paden en wegen hangen. De bomen staan dus op risicolocaties. In 2011 is extra op de ziekte gecontroleerd door driemaal 50 platanen op 6 locaties in de gemeente te inspecteren. De resultaten van deze inspecties zijn nog niet zorgelijk.

Eiken - eikenprocessierups

De eikenprocessierups leidt tot zorgen op het gebied van de volksgezondheid. De microscopisch kleine brandhaartjes van de volwassen rups zijn daarbij de boosdoener. Het is zaak de rupsen tijdig te bestrijden, zodat de brandhaartjes geen gevaar opleveren. Sinds de rups in 2007 voor het eerst in Ridderkerk is ontdekt, vindt bestrijding plaats. Ook is er sindsdien regelmatig contact met de GGD in Rotterdam. Na verwachting neemt in de komende jaren de jaarlijkse bestrijding geleidelijk in omvang toe.

In 2011 is naast het zuigen van de rupsen ook een aaltjes bestrijding toegepast. Op de locaties waar deze natuurlijke bestrijding is toegepast is een afname van tenminste 80% van de eikenprocessierups geconstateerd.

Er staan ongeveer 240 eiken in het stedelijk gebied van Ridderkerk. Daarnaast komen eiken voor in de recreatiegebieden en op de sportparken.

Sierkersen - spinselmot

De rups van de spinselmot levert veel hinder op, vooral als deze voorkomt op bomen die nabij woningen en parkeerruimten staan. De hinder wordt veroorzaakt door de grote massaliteit. De rupsen eten de betreffende boom kaal en gaat dan op zoek naar nieuw voedsel. Hierbij komen ze ook in particuliere tuinen terecht tot op tuinmeubels, ramen en deuren. Sinds enkele jaren is er een bacteriepreparaat op de markt. Dit middel wordt toegepast op locaties waar de rupsen anders te veel overlast opleveren. De bevindingen zijn goed.

Linden - luizen

Vooraf de Hollandse linde heeft last van bladluizen. Deze komen zo massaal in de bomen voor dat er "druip" ontstaat. Deze druip veroorzaakt een kleverige substantie die op stoepen, auto's en particulier terrein komt. Het geeft veel overlast. Onder voor luis gunstige weersomstandigheden kan deze ook overslaan op andere boomsoorten. Vooral de esdoorn kan hier dan last van krijgen. Chemische bestrijdingen zijn in het verleden toegepast. De toepasbare middelen zijn inmiddels verboden. Landelijk en ook in Ridderkerk is geëxperimenteerd met biologische bestrijdingen. De effecten hiervan zijn nog steeds onvoldoende.

Essen – essen verwelkingziekte

Een ander probleem wat de boombeheerders te wachten staat is de essenziekte. Deze ziekte is vanuit het oosten (Polen) al opgerukt naar Utrecht en omgeving. Aangetaste essen kunnen spontaan verwelken en afsterven (vergelijkbaar met de iepziekte). Mocht deze ziekte in Ridderkerk voet aan de grond krijgen dan heeft dit grote gevolgen. Zowel in het stedelijk als in het buitengebied staan veel essenbomen. Het gemeentelijk bestand kent alleen al 2200 essenbomen.

Esdoorns – nieuw onderzoek

Ook veel esdoornbestanden in de gemeente tonen verzwakkingen. De bomen gedijen slecht en hebben veel dood hout in de kronen. Hierdoor worden ze snelle vatbaar voor secundaire aantastingen (schimmels of bacteriën). In 2012 start de gemeente een onderzoek onder deze bomen. Hierbij worden externe deskundigen betrokken. Het onderzoek richt zich op de taksterfte in de esdoorns.

BIJLAGE 3

Meerjarenoverzichten

STRAAT	BOOMSOORT	Aantal	REDEN	KOSTEN-raming	JAAR
Kastanjes					
Reggestraat	Kastanjes	9	kastanjeziekte	€ 6.300,00	Uiterlijk 2013
Noordstraat	Kastanjes	4	kastanjeziekte	€ 2.800,00	Uiterlijk 2013
Cronjéplein	Kastanjes	3	kastanjeziekte	€ 3.000,00	Uiterlijk 2013
Reijerweg	Kastanjes	5	kastanjeziekte	€ 3.500,00	Uiterlijk 2013
Sportlaan	kastanjes	4	kastanjeziekte	€ 4.000,00	Nnb
Pr. Irenestraat	Kastanjes	1	Monumentaal hoe behouden	€ 700,00	Nnb
Kastanjel. Noord	Kastanjes	21	kastanjeziekte	€ 14.700,00	Uiterlijk 2013
Kastanjel. Zuid	Kastanjes	9	kastanjeziekte	€ 6.300,00	nbn
Ridderhof	Kastanjes	15	kastanjeziekte	€ 15.000,00	nbn
Legendijk, rouwcentrum	kastanjes	9	kastanjeziekte	€ 6.300,00	Uiterlijk 2013
Crocusstraat	Kastanjes	4	kastanjeziekte	€ 2.800,00	nbn
Visvliet	Kastanjes	82	kastanjeziekte	€ 57.400,00	Uiterlijk 2013
Industrieweg	Kastanjes	105	kastanjeziekte	€ 73.500,00	Uiterlijk 2013
Havenstraat	Kastanjes	81	kastanjeziekte	€ 56.700,00	Uiterlijk 2013
		352		€ 253.000,00	

2012

Noordstr./Maaslaan	Esdoorns	36	kwaliteit slecht/dood hout, reconstructie	€ 36.000,00	2012
Gouwestraat	esdoorns	5	Slecht, afstervend	€ 5.000,00	2012
Platanenstraat	bolesdoorns	13	afstervend	€ 11.700,00	2012
Ds. Sikkelsestraat	Sierkers	11	Veroudering	€ 9.900,00	2012
Brasem	lijsterbessen	13	slecht afstervend	€ 11.700,00	2012
Meerkoet	bolacacia's	6	slecht afstervend	€ 5.400,00	2012
Watermolen	sierkersen	14	slecht, spinselmot	€ 12.600,00	2012
Van 't Hofstraat	sierperen	13	vrucht dragend, overlast	€ 7.800,00	2012
Havenkanaal	wilg / populier	20	pluizen, gefaseerd vervangen monitoren	€ 14.000,00	vanaf 2012
		131		€ 114.100,00	

2013

J.v. Stolbergstraat	haagbeuk	6	Bomen slechte vitaliteit, afstervend	€ 6.000,00	2013
Burg. de Zeeuwstr	Hazelaars	76	Slechte kwaliteit deels afstervend	€ 53.200,00	2013
Prunuslaan	Sierkersen	27	Veroudering	€ 16.200,00	2013
Gr.v. Prinstererweg	Sierkers	15	Veroudering	€ 13.500,00	2013
Burg. de Zeeuwstr	Hazelaars	31	Slechte kwaliteit deels afstervend	€ 31.000,00	2013
Meerkoet	Esdoorns	9	slechte vitaliteit	€ 9.000,00	2013
Rietvink	Esdoorns	17	slechte vitaliteit	€ 17.000,00	2013
Hugo de Grootlaan	elzen	25	aantasting wilgenhoutrups	€ 17.500,00	2013
Mauritsweg	populieren	15	Veroudering - gevaarstelling (groep)	€ 10.500,00	2013
Schrijnwerkerstraat	haagbeuk	5	slechte kwaliteit	€ 3.500,00	2013
		226		€ 177.400,00	

2014

Amerstraat	sierkersen	9	Slecht	€ 5.400,00	2014
Pretoriusstraat	esdoorns	5	Slecht	€ 5.000,00	2014
Reyerweg	berken	22	Bomen lopen in gezondheid terug	€ 22.000,00	2014
Populierenlaan	Sierkersen	41	afstervend - wateroverlast	€ 24.600,00	2014
Alb. Cuypstraat	Hazelaars	13	Slechte kwaliteit deels afstervend	€ 7.800,00	2014
Geerlaan (tussen rotondes)	Essen	40	Slechte kwaliteit, dood hout in kroon	€ 60.000,00	2014
Tarbot	sierkersen	14	slechte kwaliteit	€ 8.400,00	2014
Rijksstraatweg (Allendorpstr)	Essen	11	Slechte kwaliteit, dood hout in kroon	€ 7.700,00	2014
		146		€ 140.900,00	

2015

Spuistraat	essen	27	Veroudering - afstervend	€ 27.000,00	2015
Gr. Adolfstraat	krenten	17	Ontbreken van doorwortelbare ruimte	€ 17.000,00	2015
Jhr. De Sav. Lohmanstr.	berken	14	teruglopend in vitaliteit	€ 14.000,00	2015
Kerkweg, doodlopende deel	sierkersen	24	teruglopend in vitaliteit	€ 21.600,00	2015
Boerhaavestraat	Watercypresen	29	wortelopdruk te veel overlast	€ 34.800,00	2015
Rijksstraatweg-trambaan	Essen	53	Slechte kwaliteit, dood hout (optie gefaseerd)	€ 42.400,00	2015 e.v.
		164		€ 156.800,00	

2016

De Wetstraat	Sierperen	17	veroudering	€ 17.000,00	2016
Dijkje	Sierperen	25	veroudering	€ 25.000,00	2016
J.S. Bachstraat	esdoorns	15	Afname van vitaliteit	€ 10.500,00	2016
Populierenlaan	populieren	101	Veroudering - gevaarstelling	€ 70.700,00	2016
Leopoldstraat	esdoorns	6	teruglopend in vitaliteit	€ 6.000,00	2016
Couperusstraat	esdoorns	5	teruglopend in vitaliteit	€ 5.000,00	2016
Paltrokmolen	Sierperen	31	verminderde kwaliteit	€ 31.000,00	2016
Roggestraat	sierkersen	8	veroudering	€ 4.800,00	2016
		208		€ 170.000,00	

2017

Leklaan	Esdoorns	31	Slechte kwaliteit, dood hout	€ 31.000,00	2017
V. Anrooystraat	sierkersen	13	Veroudering	€ 7.800,00	2017
Prunusplantsoen	Populieren	12	Veroudering	€ 8.400,00	2017
Sportlaan (Piersonstr)	essen	8	teruglopend	€ 5.600,00	2017
B. de Zweekstr	esdoorns	20	Deels afstervend / deels vervangen	€ 14.000,00	2017
Watermolen	lijsterbes	5	teruglopend in vitaliteit	€ 5.000,00	2017
Koolmees, busbaan	esdoorns	28	teruglopend in vitaliteit	€ 28.000,00	2017
Zwaluw	haagbeuk	15	geschatte levensduur	€ 15.000,00	2017
Keurmeesterstraat	sierkersen	49	geschatte levensduur	€ 34.300,00	2017
Schrijnwerkerstraat	watercypres	12	worden te groot voor de locatie	€ 9.600,00	2017
		193		€ 158.700,00	

2018

Gr. Dirkstraat	Hazalaars	8	Veroudering	€ 8.000,00	2018
Ben. Rijweg	essen	10	teruglopend	€ 8.000,00	2018
Goudenregenplantsoen	esdoorns	13	teruglopend	€ 9.100,00	2018
Seringenplantsoen	essen	6	teruglopend	€ 4.200,00	2018
Patrijs	sierkersen	30	geschatte levensduur	€ 30.000,00	2018
Mauritsweg	Berken	56	geschatte levensduur	€ 56.000,00	2018
Scheepmakerstraat	elzen	10	worden te groot voor de locatie	€ 7.000,00	2018
Scheepmakerstraat	sierkersen	26	geschatte levensduur	€ 15.600,00	2018
		159		€ 137.900,00	

2019

Wandelpark	Populieren	20	Veroudering (gefaseerd)	€ 14.000,00	2019
Dr. Lelystraat	essen	17	teruglopend	€ 13.600,00	2019
Merodelaan	essen	20	geschatte levensduur + (Davinci college)	€ 14.000,00	2019
		57		€ 41.600,00	

2020

Kievitsweg	populieren	26	veroudering, gevaarzetting	€ 20.800,00	2020
Kievitsweg	Esdoorns	28	teruglopend in vitaliteit	€ 19.600,00	2020
Nassaustraart	Berken	78	Veroudering	€ 78.000,00	2020
		132		€ 118.400,00	

2021

Karper	Berken	31	geschatte levensduur	€ 31.000,00	2021
Pelikaan	Berken	23	geschatte levensduur	€ 23.000,00	2021
Lorentzstraat	sierkersen	20	geschatte levensduur	€ 12.000,00	2021
v.d. Waalstraat	sierkersen	11	geschatte levensduur	€ 6.600,00	2021
Mauritsstraat	robinia's	17	geschatte levensduur	€ 11.900,00	2021
		102		€ 84.500,00	

1518 (excl kastanjes)**€1.300.300,00** €130.000/jaar

BIJLAGE 4

PARTICIPATIE NOTITIE

BOMENPLAN 2012 VAN RIDDERKERK Ontvangen meldingen maart 2012

Uitgenodigd:

Alle Ridderkerkers via de website van de gemeente en het Gemeentejournaal in de Combinatie.

Alle leden van de wijkoverleggen

Het Beleidsplatform Natuur, Milieu en Duurzaamheid

Het bestuur van de Natuurvereniging.

Waarvoor?

De gemeente wil een nieuw bomenplan vaststellen met daarin beleid- en beheeraspecten. Besloten is om inspraak te geven op het concept bomenplan om te komen tot een breed gedragen bomenplan.

Wie hebben gereageerd?

Er hebben 16 betrokkenen gereageerd.

De meeste reactie over het plan zijn gekomen van het beleidsplatform Natuur, Milieu en Duurzaamheid, de Natuurvereniging Ridderkerk, de wijkoverleggen West, Drievliet en Rijsoord. Daarnaast hebben 7 bewoners uit de gemeente gereageerd. De reacties zijn schriftelijk ingediend.

Bijeenkomst?

Op 4 april 2012 is een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de organisaties geweest. Daarbij waren 15 personen aanwezig van wie 2 geïnteresseerde bewoners. De bijeenkomst werd nodig bevonden omdat er veel vragen en opmerkingen waren. Op deze onderdel is nader ingegaan. Ook waren er diverse aanbevelingen. Deze zijn in het bomenplan verwerkt of komen in de participatienotitie terug.

Algemeen:

- De organisaties benadrukken het belang van grote (oudere), gezonde bomen voor de samenleving. Ze vinden dat de gemeente deze bomen moet behouden en bij enige overlast niet tot het kappen moet overgaan. Het belang van grote bomen voor het verbeteren van de luchtkwaliteit (biomassa) en flora en fauna (biodiversiteit) staat voorop. Hier moet de gemeente juist meer over vertellen aan de bewoners. De aanbevelingen die hierover gemaakt zijn, komen in het bomenplan terug.
- Er zijn ook veel reacties gekomen die vragend waren. Tijdens de participatiebijeenkomst is hier een reactie op gegeven. Deze vragen hebben verder geen invloed op het bomenplan. Inhoudelijke vragen komen in de participatienotitie terug.
- Vragen over persoonlijke kwesties met bomen komen niet in de participatienotitie terug. Dergelijke vragen over bomen ontvangt de gemeente regelmatig. Voor de afhandeling van deze vragen is contact opgenomen met de indieners.

Door voor deze aanpak te kiezen hoeven niet alle vragen in de participatienotitie opgenomen te worden. Deze blijft hierdoor overzichtelijk.

	Ontvangen adviezen, tips en opmerkingen	Terugkoppeling na besluitvorming door het college
1.	Hoe is het getal 3,8 bomen per 10 inwoners opgebouwd? Zit daar ook de bomen van derden in?	Het getal komt voort uit onderzoek onder gemeente in West Nederland. Bomen van andere eigenaren rijk, provincie, waterschap en particulieren zijn in dit getal niet meegenomen.
2.	De gemeente heeft geen grip meer op de bomen van derden. De vraagsteller bedoelt hiermee dat de bomen in gebieden van derden, sinds het vaststellen van de	Belangrijke boomrijen en groenzones in eigendom van Recreatieschap en Waterschap staan op de Groene Kaart. Hier geldt dus de vergunningplicht. De bomen van Huys ten Donck staan niet op de kaart. Het beheer van het park staat onder rijkstoezicht. Ook bomen van Rijkswaterstaat staan niet op de kaart. Bij het kappen van

	Terugkoppeling na besluitvorming door het college
<p>Ontvangen adviezen, tips en opmerkingen</p> <p>Groene Kaart, zonder vergunning mogen worden gekapt.</p>	<p>bomen werkt RWS volgens landelijke regelgeving. De gemeente kan daar geen invloed op uitoefenen. Met Woonvisie is een convenant afgesloten waarin ook afspraken zijn gemaakt hoe om te gaan met het kappen van bomen in gemeenschappelijke tuinen. De gemeente gaat dit jaar bomen met belangrijke waarden inventariseren in tuinen van VVE's, scholen en kerken. De belangrijke bomen komen op de Groene Kaart te staan. De raad wordt hierover via de jaarlijkse rapportage geïnformeerd.</p>
<p>3. De bomen langs de Rijksstraatweg (Zwijndrechtsekan) tussen gemeentegrens en bocht zijn nooit teruggezet.</p>	<p>De weg is indertijd heringericht met een dubbel, vrij liggend fietspad. De overgebleven ruimte was te beperkt om bomen langs de weg terug te planten. Een goede, veilige route voor het langzaam verkeer had prioriteit.</p>
<p>4. In wijkontwikkelingsplan (WOP) Bolnes staan geen concrete acties voor bomen/wijkboomstructuren.</p>	<p>In het WOP zijn acties genoemd voor de bomen langs de Rijnsingel, de Leklaan en coniferen in de groenzone bij de IJsselstraat. De aanvullende opmerkingen onder het meerjarenoverzicht uit het Bomenplan zijn terug te vinden in de wijkjaarplannen.</p>
<p>5. Meer aandacht voor groene boomspiegel.</p>	<p>Het motto van het bomenplan is "geef de boom meer ruimte". Dit geldt zeker voor een voldoende grote boomspiegel. Bij nieuwbouw wordt hier inmiddels al rekening mee gehouden. Het bomenplan legt nogmaals vast dat bomen onder- en bovengronds voldoende groeiruimte nodig hebben.</p>
<p>6. Bestrijden eikenprocessierups is beleid en geen richtlijn.</p>	<p>Boomverzorgers moeten gevaarlijke en ongewenste situaties voorkomen. Wettelijk geldt in dit geval de bomenzorg. De bestrijding van de eikenprocessierups valt hier niet onder. Het valt wel onder de gezondheidszorg. Voedsel en Warenautoriteit adviseren gemeente in de bestrijding. Ook volgt de GGD de situatie bij gemeenten.</p>
<p>7. Waarom een eigen gedragscode en niet de gedragscode van de VNG?</p>	<p>De gemeente Barendrecht heeft een goedgekeurde gedragscode. Vanwege de BAR samenwerking is het nuttig om deze, na aanpassing op de Ridderkerkse situatie, ook voor Ridderkerk van toepassing te laten verklaren.</p>
<p>8. Krijgen we de gedragscode ook voor vaststelling te zien?</p>	<p>Ja, de belangenorganisaties worden hierbij betrokken.</p>
<p>9. Inspecteert de gemeente ook bomen van particuliere eigenaren.</p>	<p>De gemeente inspecteert de bomen van particulieren die als markante boom op de Groene Kaart staan. Dit vindt om het jaar plaats. Verder wordt in incidentele gevallen advies aan particulieren boomeigenaren gegeven, als die hier om vragen. Indien de gemeente gebreken aan een boom bij particulieren constateert, dan wordt deze daarvan op de hoogte gebracht.</p>
<p>10. We zijn het er niet mee eens dat in woongebieden klein blijvende boomsoorten worden aangeplant. Het is beter om in plannen ruimte-eisen op te nemen, zodat ook grotere boomsoorten kunnen worden geplant.</p>	<p>In woongebieden (vooral woonstraten) is de onder- en bovengrondse ruimte vaak beperkt. In die gevallen wordt voor klein blijvende boomsoorten gekozen. Daar waar meer ruimte is, kan voor een groter uitgroeiende boom worden gekozen. Bij de inrichting spelen naast het toekomstige beeld en beheer ook bewonerswensen een belangrijke rol.</p>
<p>11. De boom krijgt ondergronds minder ruimte mee dan de toekomstige kroonprojectie.</p>	<p>Voor bomen die in verhardingen staan is bodemverbetering noodzakelijk. Per boomgrootte worden hiervoor verschillende maten aangehouden. Het bodemvolume is meestal een stuk groter. Bij doorgroei is het belangrijk dat de boom ook buiten het verbeterde plantgat voldoende goed kan wortelen.</p>
<p>12. Speel er actief op in om bedreigingen van een slecht plantgat te voorkomen; verhardingen (deels) verwijderen en plantgat verbeteren.</p>	<p>Plantgatverbetering wordt gedaan indien dit technisch uitvoerbaar is met een verantwoorde investering. Verder speelt bij deze keuze de levensverwachting van de boom een belangrijke rol. Bij een beperkte levensverwachting moet in nieuwe bomen worden geïnvesteerd.</p>
<p>13. Verhaalt de gemeente schade op een dader die de veroorzaker is van een dode (vernielde) boom is.</p>	<p>De gemeente stelt veroorzakers van schade aansprakelijk, indien deze te achterhalen zijn. De bewijslast bij een boom, die vele jaren later doodgaat, is vrijwel niet te doen. In die gevallen is de schade voor de gemeente. Het bomenplan wil deze zaken voorkomen door van tevoren juiste afspraken te</p>

	Terugkoppeling na besluitvorming door het college
	maken over activiteiten, die in de directe invloedssfeer van de boom, plaatsvinden.
14. Waarom aanvullend bodemonderzoek.	Bodemonderzoek is nodig om inzicht te krijgen in storende lagen, bodemkwaliteit, pH waarde ed. Aan de hand daarvan is de bodemverbetering te bepalen. Het kan ook aanleiding zijn om voor een bepaalde boomsoort te kiezen.
15. Voorstel om kabels en leidingen in goten te leggen.	Voor kabels en leidingen wordt in nieuwe situaties meestal voor een kabeltracé gekozen. Bij de tracékeuze spelen andere zaken, waaronder boomaanplant, een rol. Soms worden bij bomen kabelschermen toegepast. Bij kruisingen met wegen past men bij kabels en leidingen meestal mantelbuizen toe.
16. Compenseren van boomvervangingen, kwaliteit en kwantiteit vinden wij even belangrijk.	Uitgangspunt is dat bomen in nieuwe situaties voldoende groeimogelijkheden hebben om gezond oud te worden. Door de vele eisen aan de openbare ruimte kan in sommige gevallen de compensatie niet ter plaatse worden opgelost. De compensatie dient dan plaats te vinden in de directe omgeving en als dit niet lukt, in dezelfde wijk. Het streven dient erop gericht te zijn om de wijk groen te houden. Dit is in het bomenplan aangescherpt.
17. De beleidsvisie dat de herplantplicht alleen in de groengebieden van de wijken wordt gezocht is in strijd met de notitie 'Groen voor Lucht'	Bij ruimte voor extra bomen ligt de nadruk op aanplant van deze bomen in grasvelden en groenstroken in plaats van verhardingen. Naast groenzones gaat het hierbij ook om plantsoentjes in woongebieden. De beleidsvisie Groen voor Lucht heeft het veelal over bomen langs druk bereden wegen. Langs deze wegen staan in vrijwel alle gevallen bomen.
18. Er wordt niet voldoende financiën uitgetrokken om het uitgangspunt: "gelijkblijvend bomenbestand" in stand te houden	Een en ander wordt voorgelegd aan de raad die hiertoe een nader keuze neemt. Dit tevens aan de hand van nader onderzoek die tot lagere plant- en beheerkosten van bomen leiden.
19. Doordat er snel wordt gekapt is het bomenbestand relatief jong.	Ridderkerk heeft zich pas na de vijftiger jaren sterk uitgebreid. Sinds die tijd zijn ook de meeste bomen aangeplant. Om die reden wordt in het bomenplan over relatief jonge boombeplanting gesproken.
20. De bomentoets willen we uitbreiden tot het beschermen en het behoud van de bomen (en het groen).	De bomentoets is een leidraad voor ontwerpers. De uiteindelijke afwegingen over bomenbehoud zijn voor het bestuur en de politiek.
21. Waarom niet meer faseren bij bomenkap. De omgeving blijft er dan groener uitzien.	Faseren is een optie die je in straten vaak moeilijk kunt toepassen. Het leidt niet alleen tot hogere kosten, maar levert in de vervolg fase ook extra overlast voor bewoners en verkeer op. Bovendien kan het beeld daarna minder aantrekkelijk zijn, te grote verschillen in boomgrootte. In grotere groenzones is gefaseerde bomenkap daarentegen vaak goed mogelijk.
22. Bij vergunningcheck "kappen" krijg je 'kappen maar' wat je ook invult.	De vergunningcheck verwijst voor informatie door naar een telefoonnummer van de gemeente en legt een link met de Algemene Plaatselijke Verordening. Op deze manier is er een link tussen de landelijke omgevingsvergunning en de lokale regelgeving met betrekking tot het kappen van bomen.
23. "Druipende" bomen niet in woonwijken zetten	De overlast van druipende bomen komt voort uit bestaande situaties. Bij nieuwe situaties wordt hiermee rekening gehouden. Dit biedt echter nimmer voldoende garantie voor de verdere toekomst. Denk in dit geval aan de knelpunten met nieuwe boomziekten.
24. De gemeente gaat vaak tot het dunnen van bomen over. Bomen mogen best in elkaar groeien, zeker in de groenstructuren.	Dunnen is een beheermaatregel die in een aantal gevallen wordt toegepast. Bij jong plantsoen is het nodig om bomen gezond te kunnen laten uitgroeien. Het wordt ook toegepast bij oudere bomen die met de kronen in elkaar groeien. De vrij gezette boom kan dan ongehinderd verder uitgroeien. Dunnen kan ook dienen om meer licht en ruimte in de woonomgeving te krijgen. Dunnen is soms ook nodig om een variatie aan beplanting te houden door te voorkomen dat de ondergroei door lichtgebrek afsterft. Dat wil niet zeggen dat dunnen overal nodig is.

	Terugkoppeling na besluitvorming door het college
	Een en ander is afhankelijk van het eindbeeld wat je met de beplanting wilt bereiken. Bij deze keuzen worden de groenorganisaties betrokken door hun tijdig over het kapprogramma te informeren.
25. Om de hoeveel jaar vinden boominspecties plaats?	De frequentie van inspecties verschilt. Het is sterk afhankelijk van de locatie, leeftijd en vitaliteit van de boom. Gemiddeld is eenmaal per 3 jaar voldoende. Bomen die ernstig ziek zijn, worden in het groeiseizoen soms enkele keren per jaar gecontroleerd.
26. Is er subsidie te krijgen voor het vervangen van zieke kastanjes?	Nee, het rijk geeft gemeenten geen subsidies om zieke kastanjes te vervangen. Het rijk heeft zelfs het onderzoekbudget naar het oplossen van de kastanjeziekte stop gezet.
27. Is er een lijst van inheemse boomsoorten en levert deze voldoende variëteit op om kwetsbaarheid te spreiden?	Landelijk is er een lijst van planten die behoren tot het zogenaamde bosplantsoen. Het merendeel van deze planten, waaronder ook bomen, is inheems. Groenontwerpers zijn hiervan op de hoogte. Met inheemse soorten is voldoende variatie te bereiken, waardoor de kwetsbaarheid niet in het geding is. Nb. ziekten en plagen komen zowel bij inheemse soorten (iep, es en eik) als exoten (kastanje en plataan) voor.
28. Gebruik jong opschot in plaats van duurder aankoop?	Het gebruik van jonge boompjes, die spontaan opgroeien, wordt ontraden. Deze boompjes zijn niet opgekweekt om eenvoudig verplant te kunnen worden. De kans dat deze boompjes na het verplanten goed doorgroeien is laag. In specifieke gevallen heeft de gemeente het wel toegepast. In die gevallen zijn ruim van te voren maatregelen genomen om de bomen goed te kunnen verplanten.
29. Publiciteit voor meer bomen in particuliere tuinen	Publiciteit op het gebied van groene tuinen (eventueel meer bomen) is een aanbeveling uit het Alterra rapport "Groen voor Lucht". De aanpak van deze aanbeveling wordt met wijkoverleggen en groenorganisaties opgepakt.
30. Wat is het doel van 20 cm bij bomen?	De 20 cm is de doorsnede van de stammaat op 1.30 meter hoogte. Deze definitie is zo opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening. Bomen die deze maat hebben of dikker zijn en op de Groene Kaart staan zijn vergunningplichtig. Dunnere bomen zijn dus nergens vergunningplichtig. De gemeente hanteert de 20 cm maat al sinds 1992.
31. Waar en hoe vinden de publicaties van bomen plaats die onder de Boswet vallen?	De Dienst Regelingen van het Ministerie van ELI verleent de vergunning. Over de kapmelding informeert de dienst Regelingen: - de gemeente; - de provincie (Gedeputeerde Staten); - de provincie (de handhaver Boswet); - de grondeigenaar. Indien het college het met de vergunning niet eens is, dan kan ze hiertegen bezwaar maken. Publicaties vinden niet plaats.
32. Bomen in vliegroutes van vleermuizen of bomen waar uilen in rusten mogen niet zomaar worden gekapt.	Wanneer het om beschermde diersoorten gaat heeft de eigenaar voor het kappen van de boom een ontheffing nodig. Door het opstellen van gedragscodes (punt 2.2.2. in het bomenplan) kan de gemeente dit nader regelen.